

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la Pràctica Reflexiva

RESUM

L'objectiu d'aquest treball de recerca ha estat esbrinar fins a quin punt la metodologia de la Pràctica Reflexiva pot resultar útil per millorar l'ús generalitzat de les TIC del món educatiu. Un dels reptes pedagògics futurs consisteix a integrar les TIC dins dels processos d'ensenyament-aprenentatge de manera generalitzada. En aquest panorama de canvis i incertesa neixen les reticències per aquesta implantació. És aquí on es creu que la Pràctica Reflexiva pot ser la clau del canvi. En les següents línies extraurem conclusions si la Pràctica Reflexiva pot ser una bona eina per motivar els i les docents a generalitzar l'ús de les TIC a l'aula. A les següents pàgines hi trobareu la proposta d'un disseny d'investigació que pretén descobrir si la pràctica reflexiva pot influir en les actituds dels docents cap a les TIC.

ABSTRACT

The objective of this research has been to find out to what extent the methodology of reflective practice can be useful to improve the widespread use of ICT in education. One of the challenges is to integrate educational future of ICT in teaching and learning inside the processes of teaching and learning. In this scene plenty of changes and uncertainty arise reluctance due this implement. This is where Reflective Practice is believed to be the key to change. In the following lines if you gain conclusions Reflective practice can be a good tool to motivate the teachers to the widespread use of ICT in the classroom.

PARAULES CLAU

Pràctica Reflexiva. Ensenyament. Aprenentatge. Processos Docents. Aprenentatge a partir de la reflexió. *E-learning*. TIC. Formació. Comunicació. Tecnologies de la Informació i Comunicació.

KEY WORDS

Reflective Practice. Education. Learning. Educational processes. Learning from reflection. *E-learning*. ICT. Training. Communication. Information Technology and Communication.

Cristina Dalmau Cerdà

Tutora: Begonya Torres

Aula 1

Curs 12/13

AGRAÏMENTS

Dedico aquest treball a la llum que em fa de guia, el Pere Flores Garcia. Sense ell no hagués estat possible arribar fins al final.

És de justícia expressar el meu sincer agraïment a aquelles persones que han fet possible la realització d'aquest treball. Al grup de treball que m'ha donat suport amb l'elaboració dels qüestionaris, entrevistes i la formació.

El claustre de l'escola José Echegaray

Begonya Torres Gallardo

Ana M. Argudo Badenes

David Poy Martínez

Santi Hernández Ferrer

Javier Medina Martínez

Parlem i ho oblidem, ensenya'm i ho recordem, involucra'm i ho aprenem.

Benjamin Franklin (1706-1790)

ÍNDEX

1. Introducció.....	3
2. Justificació	5
3. Marc teòric	5
3.1. Ús de les TIC en l'educació.....	5
3.2. Característiques de la Pràctica Reflexiva	6
4. Preguntes d'investigació.....	9
5. Objectius de la investigació	10
5.1. Objectius generals.....	10
5.2. Objectius específics.	10
6. Disseny de la investigació	10
7. Tècniques i instruments.....	12
7.1. El qüestionari	12
7.2. Les entrevistes	14
9. Planificació i implementació del treball de camp	15
11.Estratègia analítica.	19
12.Anàlisi crítica de la metodologia emprada.....	20
13.Aspectes ètics	21
14.Resultats del procés d'anàlisi.	22
14.1. Les respostes del qüestionari.....	22
14.2. Les respostes de l'entrevistes	45
15.Discussió.....	47
16.Conclusions.....	49
17.Perspectives d'investigació.	50
18.Referències	51
19.Annexos.....	54
Annex 1	54
Annex 2	63
Annex 3	64
Annex 4	73
Annex 5	83

1. Introducció

L'ús habitual de les Tecnologies de la Informació i Comunicació, TIC a partir d'ara, en els contextos educatius necessita per part dels/de les docents unes actituds positives cap als beneficis pedagògics que aporten, a banda d'unes competències bàsiques, ja que les pràctiques d'ensenyament amb aquests mitjans estan condicionades pel nivell de formació i maneig d'aquestes eines, i el que pensen els i les docents respecte al potencial didàctic de les mateixes. Així doncs, des d'aquest projecte de recerca l'interessant serà veure com amb les experiències dels docents les actituds cap a l'ús de les TIC poden canviar.

Cada dia és més latent la influència que reben els sistemes educatius de la societat del coneixement i la societat de la informació. Aquestes produeixen una transformació social, cultural, econòmica i tecnològica de la qual no n'estan exempts els sistemes educatius que poc a poc han anat obrint-se camí en les institucions escolars, produint transformacions a nivell educatiu que, si bé no es promouen a igual ritme que els canvis socials, van reclamant un lloc protagonista el qual molt a poc a poc va trobant resposta. Les experiències d'incorporació de la tecnologia en l'activitat docent, en part resultat de la pressió política, social i econòmica per incorporar-la Sigalés (2004), o sempre han tingut l'èxit.

La pràctica reflexiva és una anàlisi del que fem, com ho fem i perquè ho fem; és un procés mental que tot docent ha d'aplicar sobre la pròpia feina i l'entorn que l'envolta. La reflexió sobre les metodologies és l'anàlisi del que succeeix a l'espai d'aula. A vegades, els docents, no són conscients dels esdeveniments que passen a l'aula, perquè es van encadenant un darrere l'altre en un present continu. Els esdeveniments en docència acostumen a ser negatius quan hi ha poca planificació i escassetat de reflexió. Si els docents dediquessin més temps a la pràctica reflexiva, tot fent una anàlisi estructurada dels fets succeïts a l'aula, segurament el primer benefici que n'obtidríem seria la reducció d'estrès.

En els darrers temps els docents més innovadors s'han mostrat optimistes pel que fa a l'ús de les TIC a les escoles. Els constants canvis i evolució de la societat respecte a l'ús de les tecnologies en general, i en l'àmbit educatiu en particular, estan potenciant el fet innegable que és important un ús de les TIC a l'escola, amb coherència i ben enfocat cap a una pràctica efectiva. El repte de tota tasca docent és obtenir la certesa de la consecució dels objectius didàctics. L'alumnat sempre és un mirall que retorna l'efecte de tot el que se'ls ha enviat. Les experiències viscudes pels docents en aquest viatge d'anada i tornada, ens pot donar coneixement si sabem extreure conclusions des de la pràctica reflexiva. Per a sistematitzar la reflexió cal disposar d'eines apropiades, que les podem obtenir de la interacció amb altres docents i del propi coneixement que comporta la pràctica reflexiva.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Malgrat que cada dia les TIC són més part del dia a dia, la seva aplicació en els contextos educatius necessita d'unes competències per part dels docents i unes actituds positives cap als beneficis pedagògics que aporten, ja que les pràctiques d'ensenyament amb aquests mitjans estan condicionades pel nivell de formació i maneig d'aquestes eines, i el que pensen els docents respecte al potencial didàctic d'aquestes.

L'estudi pretén tractar de recollir i explorar perspectives, opinions i actituds dels i les docents cap a l'ús i integració de les tecnologies a les aules i centres escolars, ja que l'ensenyament amb les tecnologies està condicionada pel que pensen els docents i les expectatives que aquests mantenen cap a un ús d'aquestes eines.

Aquest estudi es basa en el disseny d'enquesta i utilitza com a instrument el qüestionari, aplicant una complementarietat metodològica amb uns resultats que indiquen a través d'una anàlisi descriptiva que la formació del professorat, la coordinació i cooperació docent, el fet de comptar amb recursos i mitjans materials adequats, i una dedicació de temps i esforç dels docents, són factors de gran importància i afavoridors de l'ús de les TIC en l'àmbit educatiu.

S'ha portat a terme en el centre educatiu, d'Ed. Infantil i Ed. Primària, José Echegaray de Martorell, província de Barcelona. Un centre amb 30 docents en plantilla i en creixent implantació de les TIC a l'aula (actualment 16 de les 18 tutories disposen de PDI (Pissarra digital interactiva), així com l'aula d'anglès i d'informàtica, es disposa d'ordinadors a totes les aules, aula d'informàtica dotats de 22 ordinadors i dos carros de portàtils amb 20 i 16). Es tracta d'un centre on l'equip directiu intenta poc a poc implantar l'ús de les TIC en el dia a dia dels docents, però que ha detectat que malgrat les dotacions de tecnologia, aquesta està infrautilitzada.

Aquesta investigació se centra més concretament pel que fa a comprovar l'actitud i concepte que mantenen els docents respecte de les TIC, valorant si la pràctica reflexiva pot aportar una millora en l'actitud dels docents respecte a elles. D'aquesta manera, gràcies a la reflexió a la que s'arriba amb la cooperació i la col·laboració la resistència al canvi es podria veure substancialment minvada.

2. Justificació

Seguint les teories de Latorre, del Rincón i Arnal (1996, p. 53) "el procés de investigació s'inicia al voltant d'un àrea problemàtica de la qual s'extreu el problema de la investigació ". En el nostre cas, el problema és que l'actitud dels docents pot no ser la més adequada per l'ús pedagògic de les TIC. Aquesta investigació té com a objectiu intentar donar resposta a una necessitat social i pedagògica, l'ús de les TIC en el dia a dia escolar, cada dia més imprescindible. En definitiva acostar el sistema educatiu a les exigències de la realitat social.

La temàtica d'aquest projecte és inèdita a dia d'avui, ja que, tot i que són forces els estudis que es poden trobar sobre l'actitud dels docents davant de les TIC o de la pràctica reflexiva en diverses àrees com les llengües o les matemàtiques, no he trobat cap treball que relacioni aquests dos conceptes. On l'ús de la pràctica reflexiva amb els propis docents pugui donar com a fruit que la predisposició dels docents sigui favorable i en definitiva la tendència s'orienti cap la implantació generalitzada de les TIC.

3. Marc teòric

3.1. Ús de les TIC en l'educació

Tot i que en la societat en la que estem immersos, la societat 2.0., trobem encara infinitat de docents amb opinions ancorades en què hi ha una major eficiència en enfocaments tradicionals, reforçats per la cultura escolar, que argumenten deficiències en l'ús pedagògic de les TIC, subratllant els problemes i barreres de tot tipus que aquestes presenten, enlloc de procurar d'argumentar solucions als diversos problemes que sorgeixen en el dia a dia de la tasca docent amb les TIC.

Molts autors, com Marquès (2001), consideren com innegable la importància de l'alfabetització digital i la subratllen com essencial en la societat actual.

Per descomptat, molts líders, acadèmics, i pràctics creuen que els enfocaments tradicionals en l'ensenyament, com dependència en els llibres de text, instrucció massiva, conferències i proves de resposta múltiple, estan obsoletes en l'era de la informació (Cuban, 2001).

Giraldo (2006) exposa que un marc conceptual que permeti entendre la relació entre aplicació i reflexió sobre la incorporació de les TIC en la universitat s'ha de situar, en primer lloc, en la descripció dels tòpics sobre les TIC i sobre l'educació virtual (2006: 2-3). En el camp de l'educació i les TIC, els tòpics s'entenen com idees que, passant d'un discurs a l'altre sense que es doni una reflexió de fons, han buidat de contingut aquells *conceptes*

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

que com *e-learning*, estan directament relacionats amb les TIC i l'educació. Les TIC han de ser integrades en ensenyament, hi ha una necessitat de la participació dels professors en els debats sobre la pedagogia, alguna cosa que ells descriuen com "un pas inusual" (Somekh, 2007).

El fet d'indagar en les opinions, conceptes, aptituds i ús que els docents fan de les TIC, suposa tenir en compte que el rol del mestre pateix un canvi a la hora d'aplicar les TIC, ja que en els docents recau la responsabilitat d'aplicar aquestes noves metodologies i tasques relacionades amb les tecnologies, vinculades així mateix amb el canvi i la innovació educativa.

Estudis com els de Area (2005), De Pablos i Colás (1998), Escudero (1989), Marqués (2001), Erazo (2008), entre d'altres, ens indiquen els beneficis de l'ús de la pràctica amb les TIC, així com les actituds dels docents poden influir en la seva implantació.

3.2. Característiques de la Pràctica Reflexiva

La Pràctica reflexiva (PR) és una metodologia pedagògica en la que els seus elements principals són les experiències de cada docent en el seu context i la reflexió sobre la seva pràctica. Es tracta d'una opció formativa que parteix de la persona i no del saber teòric, que té en compte l'experiència personal i professional per a l'actualització i la millora de la tasca docent.

El punt de partida és la pràctica a l'aula dels mateixos docents que participen en l'activitat. Es tracta que a partir de l'anàlisi de la pròpia acció docent, reflexionar-hi i construir conjuntament amb la resta de participants propostes per a la millora en els punts en què l'eficàcia dels aprenentatges de l'alumnat no es considera exitosa.

Aquest model formatiu, a més d'aprofundir el coneixement de la matèria, la didàctica i la pedagogia, pretén també que el professorat sigui capaç d'autoformar-se, donat que converteix la reflexió en la pràctica i sobre la pràctica en un hàbit conscient que s'integra en l'activitat diària.

Aquesta metodologia basa la seva dinàmica a partir de grups reduïts de docents del qual forma part un expert/a que fa la funció de facilitador/a o formador/a. La formació es planteja entre iguals (referint-nos a iguals docents que es troben en una tasca semblant). El formador/a es situa en el mateix pla que els participants i hi adopta un paper simètric, encara que li correspongui exercir funcions d'expert/a. D'altra banda, el formador/a, a partir de totes aquestes experiències aprofita per aportar coneixement teòric d'experts: documentació, articles, bibliografia, ponències, etc. Cal treballar de manera sistemàtica els mètodes escaients per aconseguir el clima

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

necessari de confiança mútua entre els membres, ja que hauran de compartir experiències, ajudar-se mútuament, orientar-se uns als altres, etc.

L'anomenat "cicle reflexiu" és el nucli de l'activitat i és el que hauran de seguir els participants del grup. La comunicació entre els/les participants i amb el facilitador/a té un paper de primer ordre; ha de ser una comunicació senzilla i sobretot permanent i molt fluida.

La finalitat de la Pràctica Reflexiva és un procés de recerca-acció en el qual el personal docent, en el seu context d'intervenció, intenta comprendre de forma crítica les situacions amb què s'enfronta. Els seus objectius principals es poden resumir en els següents:

- Formar mestres reflexius capaços de resoldre les situacions pràctiques com a professionals experts.
- Ensenyar els docents a submergir-se en l'espiral contínua d'acció-reflexió-acció, que integra bidireccionalment la teoria i la pràctica, el coneixement formal i el coneixement pràctic, el criteri científic i el compromís ètic i social.
- Proporcionar als docents una metodologia que millori la seva capacitat de gestionar adequadament l'aula escolar: la contextualització, la complexitat i la presa de decisions en situacions d'incertesa i immediatesa.
- Augmentar en els docents la preparació metodològica per innovar i investigar a partir de la seva pròpia pràctica.

"Quan algú reflexiona des de l'acció esdevé un investigador en el context pràctic" (Schön, 1998, p. 72).

En els darrers any 20 anys hi ha hagut un increment important d'investigacions sobre la pràctica reflexiva que han abordat la investigació de les pràctiques reflexives focalitzant la seva atenció especialment en models i processos de desenvolupament professional docent i formació de professors començant per Valli (1997); Korthagen (1996); Beachesne (1997); Perrenoud (1996); McMahon (1997); Hato i Smith (1995); Kenny i Andrewa (1993); Copeland, (1995); Zeichner (1993); Sparks-Langer (1990); Pultorak (1996); Munby i Russell (1997); Tardif (1997). A aquests s'hi sumen els darrers anys els de Aiello (2005); Sierra i Arizmendiarieta (2007); Fernández (2000); Sayago (2006); Zambrano (2006); Erazo (2008), entre molts d'altres, en major part vinculats al debat entorn a la construcció del coneixement didàctic professional.

Un dels autors tradicionals, Donald Schön (1992), per la seva part, destaca el caràcter social dels coneixements tàcits dels docents a través de la noció de "pràcticum". Des del punt de vista constructivista, assenyala, que les nostres percepcions, apreciacions i creences tenen les seves arrels en els mons que nosaltres mateixos

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

configurem i que acabem per acceptar com a realitat. En el seu conjunt –assenyala- els pràctics estan permanentment compromesos amb allò que Nelson Goodman (1987) denomina “la construcció del món”, i posseeixen, a més, una manera particular, professional, de veure el món, i una manera de configurar i mantenir el món segons ells el veuen. La pràctica s’aprèn –diu Schön- a través de la inserció en un determinat pràcticum. Quan algú aprèn una pràctica, s’inicia en les tradicions d’una comunitat de pràctics i el món de la pràctica que aquests habiten. Aprèn les seves convencions, limitacions, llenguatges i sistemes de valoració, els seus repertoris d’exemples, el seu coneixement sistemàtic i els seus patrons de coneixement en l’acció (Schön, 1992, pp. 44-46). Una pràctica professional ve a ser, en aquest sentit, la competència d’una comunitat de pràctics que comparteixen, en paraules de Dewey, les tradicions d’una professió i actuacions acceptades habitualment que inclouen mitjans de llenguatge i instruments distintius.

Aquestes comunitats funcionen en el marc d’institucions d’una tipologia molt particular, en les quals les pràctiques s’estructuren en temes específics i són modelades a nivell social i institucional, de manera que es repeteixen determinats tipus de situacions. Quan el professional reflexiona en l’acció –assenyala Schön- ha de qüestionar la definició de la seva tasca, les teories en l’acció que ell aporta i les mesures de la seva actuació per mitjà dels quals el controlen (Schön, 1992, pp. 41-42).

En la reflexió sobre l’ofici d’ensenyar, la figura del practicant reflexiu proposada per Schön (1998), s’imposa cada vegada amb més força. Els sabers racionals no són suficients per fer front a la complexitat i a la diversitat de situacions laborals. Per aquest motiu la principal aposta consisteix a recuperar la raó pràctica, és a dir els sabers de l’experiència basada en un diàleg amb la realitat i la reflexió en l’acció i sobre l’acció.

En la mateixa línia Perreneud (2004) considera que la pràctica reflexiva té com a objectiu coparticipar i fer dialogar entre si aquests diversos sabers."

Flecha (1997) assenyala que és a través del diàleg que l’estudiant intercanvia, modifica i crea significats posant-se d’acord sobre ells. Estem parlant d’una perspectiva de l’aprenentatge que posa més èmfasi en el procés de construcció i d’elaboració del coneixement que en els resultats de l’aprenentatge. En un procés d’aprenentatge i treball flexible es promou que l’estudiant sigui l’agent o el protagonista del seu propi procés de aprenentatge. Però això només s’aconsegueix si es procura que l’estudiant sigui conscient i pugui reflexionar sobre el procés que està portant a terme (Schön, 1983) per tal de poder modificar o regular a partir dels seus propis avenços o retrocessos.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Castells (2001) afirma que les principals necessitats de l'educació en la societat actual són aprendre a aprendre, consolidar la personalitat, desenvolupar les capacitats genèriques i aprendre durant tota la vida. Tot això suposa la necessitat d'oferir, dissenyar i desenvolupar un procés d'ensenyament-aprenentatge, que a més de potenciar diverses àrees de coneixement i valors per a la formació integral de la personalitat de l'individu, desenvolupi les competències respecte a l'ús de les TIC que són i seran demandades pel seu context quotidià, acadèmic i professional.

Dewey (1981) diu: “La teoria general de la reflexió, a diferència de l'exercici concret, apareix quan les ocasions de reflexió són tan aclaparadores i contradictòries que bloquegen el pensament i impedeixen trobar una resposta específica i adequada. Repetim: es manifesta quan els assumptes pràctics són tan variats i complicats i tan fora de control que impedeixen que el pensament s'obri un camí d'èxits a través d'aquests”.

Finalment, Rué (2002) explica que la mediació facilita i ajuda a construir i reconstruir el coneixement del propi alumnat, aportant experiències positives d'aprenentatge. Aquest enfocament d'ensenyament potència un pensament reflexiu i no només reproductiu, que porta implícita la utilització d'estratègies metodològiques adequades a la realitat de l'aula.

4. Preguntes d'investigació

Essent coneixedors que la Pràctica Reflexiva podria ser un mètode d'entrenament en què els principals punts de partida són les experiències de cada mestre en el seu context i reflexionar sobre la seva pràctica una eina educativa basada en la persona i no el coneixement teòric que pren en compte l'experiència personal i professional per actualitzar i millorar l'ensenyament. Per tant, es plantegem les qüestions següents preguntes d'investigació:

- Són positives les actituds dels docents cap a l'ús didàctic i habitual de les TIC?
- Pot la metodologia de la Pràctica reflexiva millorar l'actitud en front les TIC?

5. Objectius de la investigació

5.1. Objectius generals

Per tal de donar resposta a les preguntes plantejades, els objectius generals de l'estudi són:

- Saber si la posició dels docents és positiva pel que fa a l'ús didàctic de les TIC habitual.
- Determinar si la pràctica reflexiva pot ser una metodologia adequada pel canvi d'actitud dels docents enfront l'ús pedagògic de les TIC.

5.2. Objectius específics

Per tal de donar resposta a les preguntes plantejades, els objectius específics de l'estudi són:

- Conèixer la predisposició inicial dels/les docents envers les TIC.
- Descriure el rol docent dins la seva tasca en el procés d'ensenyament-aprenentatge per tal poder analitzar la seva qualitat i validesa.
- Valorar si la metodologia de la Pràctica Reflexiva pot ser una bona eina pel canvi.
- Determinar i avaluar si els factors de reflexió que intervenen en la formació docent sobre les TIC tenen una influència important en el desenvolupament de la tasca docent a l'aula.

6. Disseny de la investigació

La resposta a aquestes preguntes d'investigació i per dur a terme objectius plantejats és el desenvolupament de la investigació, pel que és necessari dur a terme un enfocament metodològic per a la guia de tendència, la descripció de les fases de la investigació, detallant la població i la descripció dels instruments de recollida de dades.

Aquest projecte de recerca es basa en un paradigma quantitatiu i qualitatiu. L'objecte de l'estudi tracta de complir una tasca de valoració de l'ús i actituds dels mestres respecte a les TIC en els contextos educatius, incidint amb especial rellevància en les opinions relatives a la metodologia aplicada a l'aula i en la pràctica que es dona a aquests enfocaments. Per això, es posa en marxa una investigació des d'un enfocament descriptiu. Aquest enfocament (que es basa en els principis d'objectivitat i remarca l'evidència empírica i la quantificació) té com a objectiu descriure i explicar el fenomen a estudiar, l'educació en el context natural en què es produeix (Arnal, 1997). Proporciona una aproximació a la realitat molt més contextualitzada dins dels paràmetres de fenomen normal i natural sense arribar a ser artificial, com en altres tipus de metodologies (Mateo, 1997).

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Per tant, l'estudi s'emmarca en un disseny quasi experimental pre-post amb un sol grup, amb entrevistes com a procediment confirmatori. Diem que és un disseny quasiexperimental perquè, tal i com indiquen León i Montero (1997), *l'investigador no pot assignar els subjectes a l'atzar a cada una de les condicions experimentals ni els nivells de la variable independent no són condicions manipulades per l'investigador, sinó que són característiques que posseeixen els subjectes abans de començar la investigació.*

En la classificació dels estudis descriptius, es poden distingir els estudis evolutius, enquestes, estudis de casos i observacional (Arnal, 1997). Entre totes aquestes possibilitats, es va optar per realitzar una entrevista a alguns dels participants en la formació i els qüestionaris, per completar i confirmar els resultats dels dos qüestionaris, creient que és la millor manera de determinar les opinions, les preferències i percepcions de les persones d'interès per a la investigació en aquest cas, els docent d'un centre de titularitat pública d'Educació Infantil i Primària. Aquesta tècnica d'observació ha permès mesuraments sistemàtics de les variables derivades dels problemes de la investigació que ja ha estat construït.

Així que aquesta investigació es basa en els dos paradigmes quantitativus i qualitativus. S'estructura principalment en un disseny d'enquesta, utilitzant el qüestionari com a instrument per a la recollida de informació en diferents àmbits. Posteriorment a la formació i després del segon qüestionari s'han entrevistat components del claustre de diferents cicles.

S'han elaborat dos qüestionaris, un per abans de les sessions de formació i un per després (vegeu annex 1). Entre els dos qüestionaris s'ha portat a terme una formació, amb la investigadora i el suport d'un membre de l'equip directiu del centre, de 4 sessions amb la metodologia de la pràctica reflexiva, orientada a l'ús de les TIC. La posició de la investigadora ha estat interna, implicada completament en l'estudi que s'ha realitzat i participant activament de les propostes de formació realitzades en paral·lel, ja que un dels objectius plantejats és participar de manera directa.

L'estudi s'ha portat a terme en un centre educatiu d'Educació Infantil i Primària de titularitat pública, ubicat al Baix Llobregat. Està constituït per dues línies, té matriculats 407 alumnes i una plantilla total, entre mestres tutors i mestres especialistes, de 31 persones. Malgrat el claustre és d'unes 31 persones han participat en ella 30. Aquest és el 93,77% de la població.

El nombre de respostes en aquest estudi va ser de 7 de les 8 plantejades inicialment. Aquest és el 87,5% de la població.

7. Tècniques i instruments

Amb la recopilació de les dades, es pretén deduir, deliberadament i sistemàticament, utilitzant instruments mediadors, el fet que s'estudia. És, per tant, una estructura o procés que produeix una major o menor mesura certs objectes, esdeveniments, comportaments, fenòmens ... etc.

La problemàtica de com abordar una situació social està, per una banda, en la manera en que aquesta situació és pensada i sentida per les persones i també com pot afectar la visió particular de l'investigador sobre la mateixa. El que dóna valor a la les dades recopilades és l'actitud i el comportament del que porta a terme el procés d'investigació, mentre que les tècniques utilitzades no són més que un reflex de la seva voluntat i la seva actuació en aquest procés. Com, aquesta investigació ha emprat la metodologia quantitativa i la qualitativa, i mitjançant aquesta es pretén arribar a la comprensió de la realitat social que ens incumbeix, per portar a terme aquesta recerca s'han desenvolupat dos instruments de recollida de dades: el qüestionari i l'entrevista.

En primer lloc, es considera que des de la perspectiva emprada, per recopilar informació és interessant obtenir la resposta directament del/de la participant. En segon lloc, el mètode s'adapta als objectius, i en tercer lloc s'adeqüen al nivell específic de la participació desitjada.

7.1. El qüestionari

Per tal de saber les opinions reals dels i de les docents els hem preguntat a ells/elles directament. Per saber què pensen sobre el tema que estem tractant, s'ha utilitzat la metodologia de l'enquesta, d'aquesta manera hem pogut saber les seves opinions, actituds i creences davant les TIC. Així doncs, s'han utilitzat dos qüestionaris en línia que han comptat amb 8 dimensions en les que hi podem trobar preguntes tancades, preguntes de resposta múltiple i preguntes semiobertes que possibiliten matisar més algunes de les seves respostes. Les dimensions del qüestionari són:

1. Dades personals (edat, sexe, estudis, etc.) (6 preguntes).
2. Coneixements i capacitació del/de la docent (5 preguntes).
3. Context escolar en relació a les tecnologies (5 preguntes).
4. Ús que els/les docents fan de les TIC (5 preguntes).
5. Competències TIC del/de la docent, predisposició i ús de les TIC a les aules (1 pregunta).
6. Coneixement de la Pràctica Reflexiva (7 preguntes).
7. Idea y perspectives que tenen els docents respecte a las TIC (8 preguntes).

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

8. Beneficis que les TIC poden aportar a l'educació (1 pregunta).

El qüestionari aplicat que compta amb 38 preguntes, 36 de les quals són tancades i dues d'elles permeten aportar comentaris en les esmentades dimensions, compleix uns criteris de validesa i fiabilitat. Per comprovar que l'instrument posseeix validesa de contingut, s'ha procurat que la mesura representi el concepte que s'està mesurant, pel que s'ha validat per mitjà de judici d'experts (grup de treball de professionals del món de l'educació) i una prova pilot. Al llarg de la prova pilot es va anar podent rectificar petites incidències com per exemple:

- Van haver-hi incidències amb les adreces electròniques que no eren del servidor Google. Amb algunes d'elles, quan arribaven al final del qüestionari no el podien enviar. Per tant, es va tenir cura d'enviar tots els qüestionaris definitius a adreces gmail o l'adreça institucional del Departament d'Ensenyament (.xtec) que utilitza com a servidor Google.
- Van haver-hi incidències tècniques com, per exemple: la pregunta 2.1 només es podia escollir una opció quan en realitat calia que es permetés resposta múltiple. O que la pregunta 6.5 es va configurar com a obligatòria quan en ella s'indicava que es contestés la pregunta només si s'havia respost afirmativament l'anterior.
- Finalment hi va haver alguna incidència de contingut o faltes tipogràfiques. Per exemple, les preguntes que feien referència a la pràctica reflexiva es van haver de redactar amb un vocabulari més simple per tal que fossin més fàcils d'entendre.

Per elaborar les preguntes dels qüestionaris s'ha comptat amb un grup de treball amb persones representatives del món docent (mestres tutors i especialistes, membres d'equips directius, formadors de docents, responsable TAC i de formació del CRP VII del Baix Llobregat).

S'ha passat un qüestionari a l'inici i altre després de la formació. Les dimensions nuclears per aquest estudi són la 4, 5, 6, 7 i 8 que s'analitzaran amb profunditat. Les dimensions 1, 2 i 3 s'han utilitzat per descartar possibles variables estranyes (vegeu annex 1).

- Les dimensions 1 i 2 formen part exclusivament del primer qüestionari.
- Les dimensions 3 i 7 formen part exclusivament del segon qüestionari.
- De la dimensió 4 les preguntes 4.2, 4.3 i 4.4 es repeteixen en els dos qüestionaris.
- La dimensió 5, 6 i 8 es repeteixen en ambdós qüestionaris.

L'objectiu pel qual es repeteixen preguntes en els dos qüestionaris és per poder comparar les respostes dels participants abans i després de la formació.

7.2. Les entrevistes

Aquest estudi emprà una estratègia de la metodologia qualitativa constructiva, l'etnogràfica, que es basa en l'anàlisi i la interpretació de les dades que s'han obtingut a partir de les converses amb els entrevistats. Si l'investigador influeix en alguna tècnica és en l'entrevista: l'eina de recerca és l'investigador, en el meu cas a l'estar relacionada amb l'objecte d'estudi, ja que sóc docent i estudiant del màster en educació i TIC (*e-learning*) resulta impossible l'assumpció d'un paper neutre en la realització d'aquestes entrevistes, és per això que m'he centrat en la via hermenèutica d'aquesta tècnica.

Atès que l'objectiu de la investigació qualitativa és reconstruir la realitat, considerem l'entrevista com un instrument idoni en la nostra recerca en tant que "és un intercanvi que ens ajuda a reunir dades durant la trobada de caràcter privat i cordial, on una persona s'adreça a una altra i explica, dóna la seva versió dels fets i respon a preguntes relacionades amb un problema específic (Nahoum, 1985). L'entrevista és: "una narració conversacional creada conjuntament per l'entrevistador i l'entrevistat que conté un conjunt interrelacionat d'estructures que la defineixen com a objecte d'estudi" (Greele, 1990).

L'objectiu principal de les entrevistes portades a terme és el de reforçar els resultats dels qüestionaris. A més de poder-los entendre més enllà de les respostes tancades.

Les entrevistes han estat dutes a terme, sempre de manera individual, després de la formació i del segon qüestionari. S'han portat a terme set entrevistes de caràcter tancat, seguint el guió de preguntes prèviament elaborat. Tot i que inicialment es van marcar 8 entrevistes, finalment han pogut ser 7 (vegeu annex 3).

El guió de l'entrevista és el següent:

1. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?
2. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teva pràctica diària per millorar la teva tasca pedagògica?
3. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teva tasca docent?
4. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?
5. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

6. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valora l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?
7. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?
8. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?
9. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les tic?

9. Planificació i implementació del treball de camp

Aquesta investigació es divideix en quatre fases principals:

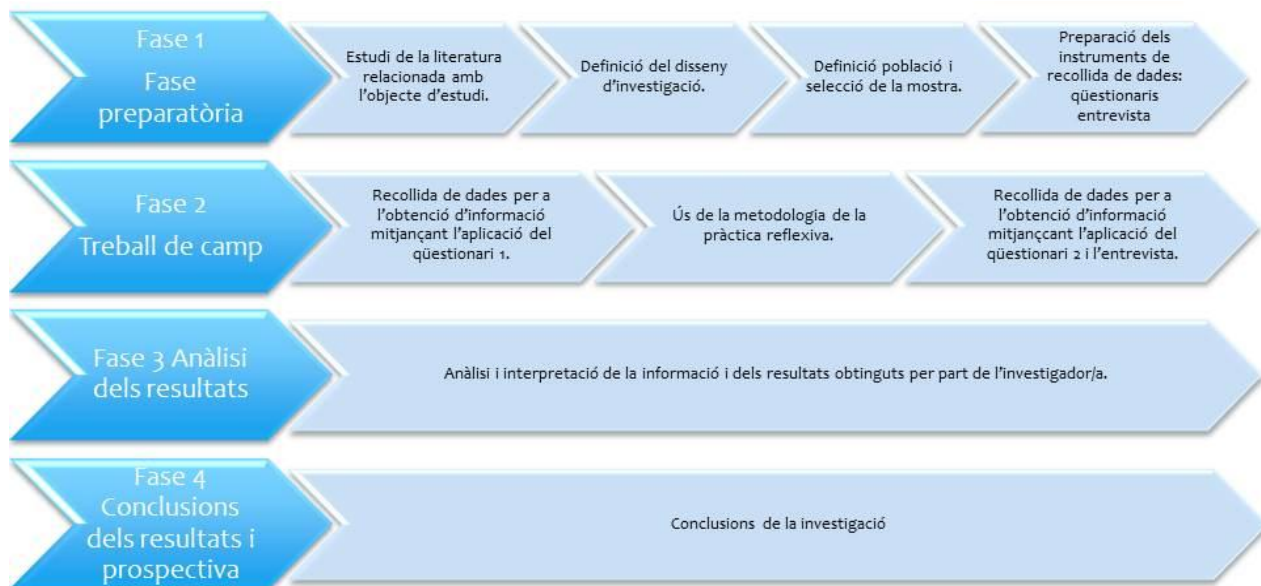

Figura 1: Representació gràfica de les fases de la investigació.

Fase I: Fase preparatòria

Les primeres set setmanes, des de que vaig contactar per primera vegada amb la meva tutora fins a finals d'abril es van dedicar a la fase 1 .

1. Estudi de la literatura relacionada amb el tema objecte d'estudi (del 14 de març al 2 d'abril).
2. Definició del disseny de la investigació, indicant principalment el propòsit, hipòtesis, objectius de l'estudi i la metodologia utilitzada (del 28 de març al 12 d'abril)
3. Definició i comprensió de la població i la selecció de la mostra (del 12 al 20 d'abril).
4. Elaboració d'instruments de recollida de dades: el qüestionari en línia i l'entrevista (del 7 a 24 d'abril).

Fase II: Treball de camp

Així doncs vaig poder començar la fase 2, el treball de camp. El termini per a la recollida de dades dels qüestionaris es va iniciar el 25 d'abril i va acabar el 22 de maig. Es va enviar una invitació a participar per correu electrònic el 25 d'abril de 2013, i es va iniciar la recollida de dades del primer qüestionari¹ (veure annex 1). Cada invitació va oferir un panorama general de la recerca, l'accés a l'enquesta en línia, i va informar que els participants obtenir els resultats de l'estudi.

Es va seguir amb una invitació recordatori 2 de maig del 2013 (veure Annex 1).

El segon qüestionari² en línia va ser omplert pels participants el darrer dia de la formació el 19 de maig, exceptuant 3 persones que ho van fer al llarg dels dos següents dies (veure Annex 1)

Es va començar per informar els participants sobre el propòsit de l'estudi, inclòs el formulari de consentiment informat³ i per proporcionar instruccions per completar el qüestionari. El/la participant també va ser informat que el temps estimat necessari per completar-lo és d'aproximadament 5 o 10 minuts.

El termini de recollida de dades de les entrevistes es va iniciar el dia 20 de maig de 2013 i va acabar el 26 de maig de 2013. Es va convidar a dues persones de cada cicle per entrevistar-los, d'aquesta manera s'aconseguirien 8 entrevistes.

Se'ls va explicar que l'entrevista tenia l'objectiu de complementar els qüestionaris que prèviament havien emplenat. Finalment es van poder portar a terme 7 de les 8 entrevistes previstes: 1 del cicle d'Ed. Infantil, i 2 de cada un de la resta dels cicles inicial, mitjà i superior.

Fase III: Anàlisi dels resultats

La fase 3 es va iniciar quan encara no havia acabat la 2. L'anàlisi dels resultats de la primera enquesta es va iniciar abans de fer la segona i una vegada acaba la segona es va iniciar aquesta tercera fase. Paral·lelament a l'anàlisi dels qüestionaris es van començar a portar a terme les entrevistes. El procés de l'anàlisi dels qüestionaris va ser feixuc i lent.

Fase IV: Conclusions dels resultats i perspectives

Finalment es va iniciar la fase 4, en la que s'estableixen les conclusions de l'estudi i presenta els resultats obtinguts en la fase anterior.

¹ <https://docs.google.com/forms/d/1h4XJY45iN1t2KGxW2tFprcyc7YmeKZOgG9jm1tfUCQE/viewform>

² <https://docs.google.com/forms/d/1KsPWn6EQboiV4Q4dfbrFmx9enZUhp8lRsmIrfqYes/viewform>

³ Aquest consentiment es troba a l'inici del qüestionari 1 (vegeu Annex 1)

CRONOGRAMA

Fases		Data d'inici	Data final
1	Preparatòria	14 de març	24 d'abril
	Estudi de la literatura relacionada amb el tema objecte d'estudi (del 14 de març al 2 d'abril).	14 març	2 d'abril
	Definició del disseny de la investigació, indicant principalment el propòsit, hipòtesis, objectius de l'estudi i la metodologia utilitzada.	28 de març	12 d'abril
	Definició i comprensió de la població i la selecció de la mostra.	12 d'abril	20 d'abril
	Elaboració d'instruments de recollida de dades: el qüestionari en línia i l'entrevista .	7 d'abril	24 d'abril
2	Treball de camp	25 d'abril	26 de maig
	Primer qüestionari	2 de maig	8 de maig
	Formació	8 de maig	19 de maig
	Segon qüestionari	19 de maig	21 de maig
	Entrevistes	20 de maig	26 de maig
3	Anàlisi de resultats	19 de maig	28 de maig
	Primer qüestionari	8 de maig	22 de maig
	Segon qüestionari	19 de maig	28 de maig
	Entrevistes	20 de maig	28 de maig
4	Conclusions dels resultats i prospectiva	22 de maig	3 de juny

Figura 2: Representació gràfica de la temporització de les fases de la investigació.

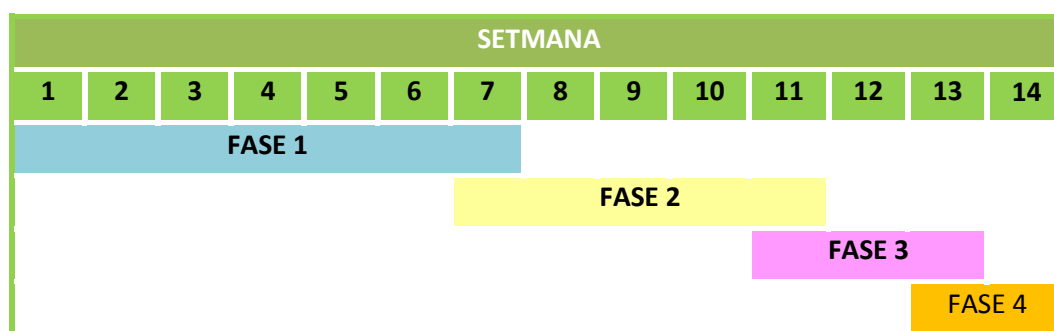

Figura 3 :Representació gràfica de la temporització setmanal de les fases de la investigació.

10. Valoració i discussió de la implementació de la planificació

La implementació de la investigació s'ha ajustat en força mesura a la planificació que es va plantejar a l'inici de la recerca, tot i que hi ha hagut alguna desviació. És important ressaltar que en un principi havia pensat analitzar un seguit d'observacions portades a terme al llarg del disseny per triangular resultats, però donada la manca de temps per realitzar la investigació, i comptant amb l'ajustat temps, vaig preferir dedicar tot el meu temps i el meu esforç en les entrevistes i qüestionaris.

Al llarg de la fase 1 va ser on més dificultat hi va haver pel que fa a les decisions, els inicis són difícils fins que un ho té tot clar i definit. On em vaig quedar més estancada va ser en el disseny de la investigació. Tot i que inicialment semblava que estava molt definida, durant molts dies vaig dubtar en com plantejar al claustre del centre la formació. Com que no pensava, inicialment, dedicar tants dies a la revisió de la literatura i la preparació del qüestionari, em vaig adonar que no tenia temps material de plantejar una formació de 10 sessions. Finalment vaig prendre la decisió de fer-ho amb 4 sessions i a partir d'aquí va ser més fàcil continuar.

Una vegada estaven els instruments preparats el moment de la posada en pràctica va ser molt motivant. Les respostes dels primers qüestionaris em provocaven molta intriga. Els primers dies va ser quan se'n van rebre més i després van anar arribant més escalonadament. Es va haver d'enviar un missatge recordatori per tal d'acabar-los de rebre. Vaig patir una mica perquè pensava que acabaríem iniciant la formació sense haver acabat de rebre els qüestionaris, fet que podia incidir en les respostes que es podien aportar. Es van portar a terme les sessions de formació i la darrera sessió es va haver d'ajornar, ja que el dia programat per portar-la a terme va ser la data en la que es va haver de portar a terme una excursió de l'alumnat posposada pel mal temps. Aquest fet va provocar que es comencés una mica més tard la següent fase. Per tal que no hi hagués més endarreriments en la planificació es van aprofitar els darrers minuts de l'última sessió de formació per a que els docents emplenessin la segona enquesta. Van ser només tres les que van quedar pendents i en els següents dos dies les van emplenar.

L'endemà mateix d'acabar la formació es van començar a portar a terme les entrevistes, i en qüestió de 5 dies es van poder fer totes. Paral·lelament als qüestionaris i la formació es van anar portant a terme observacions, fins i tot es va fer algun enregistrament. Però arribats al punt en que estàvem es va veure inviable tenir temps d'analitzar tota la informació i es van prioritzar les entrevistes, ja que aportaven molta informació ràpida d'extreure i analitzar, i a més molt valuosa.

En el primer qüestionari es va poder començar extreure resultats abans d'acabar la fase 2, d'aquesta manera es va poder anar avançant. I el del segon es va iniciar molt seguidament a acabar la formació. Paral·lelament a les entrevistes es va començar a analitzar el segon qüestionari i finalment es va poder fer el de les entrevistes. Finalment es va poder portar a terme la fase 4, amb la que es van complir els temps marcats.

11. Estratègia analítica

En aquesta secció es mostra el procediment per al càlcul dels resultats.

Per al tractament de la informació obtinguda es va fer a través de l'estadística descriptiva, que proporciona resums simples sobre la mostra i sobre les observacions que s'han fet. Aquests resums poden ser la base de la descripció inicial de les dades com a part d'una més ampla anàlisi. A més, les estadístiques descriptives admeten altres mètodes d'anàlisi estadística que exploren les comparacions i relacions (Greene, 2005) variables.

Les preguntes dels qüestionaris s'han analitzat una a una. En l'anàlisi dels resultats d'aquest document es mostren gràfics per a totes i cadascuna de les preguntes analitzades amb tants per cents a través del programa Microsoft Excel. Es va fer el buidatge inicial de les respostes a través del programari-web que s'ha emprat per fer l'enquesta virtual (Google Drive) i posteriorment es va fer servir el Microsoft Excel.

D'altra banda, també es van valorar les respostes dels subjectes una per una (veure annex 5) principalment en les qüestions que es repetien en els dos qüestionaris. L'objectiu no ha estat altre que poder detectar respostes incongruents entre l'un i l'altre que poguessin amenaçar la fiabilitat del qüestionari (se'n va detectar una).

L'entrevista, que tenia com a objectiu la confirmació dels resultats dels qüestionaris, es va analitzar pregunta per pregunta. Aquesta anàlisi va ser qualitativa. Ens centrarem tant en les respostes comunes, com en aspectes puntuals que ens hagin semblat especialment cridaners, seguint la perspectiva de Gadamer (2001), no renunciem a la faceta de reconstrucció de la realitat atenent a criteris interpretatius propis del procés

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

hermenèutic. Per tant, establim les conclusions pertinents en funció de les pistes, intuïcions, interpretacions i idees aportades pels entrevistats i els temes emergents, tractant de fer una aproximació selectiva o de marcatge sobre aquells aspectes que ens hagin semblat més rellevants per comprendre el fenomen que ens ocupa.

12. Anàlisi crítica de la metodologia emprada

La metodologia emprada en aquesta investigació es considera correcta i adequada per aconseguir els objectius plantejats. De totes maneres hi ha aspectes que es podrien millorar, més endavant els detalllem. Es va optar per l'enquesta i l'entrevista tal com s'ha tal i com s'ha dit anteriorment per poder avançar en la comprensió i valoració de situacions reals d'aplicació de la Pràctica Reflexiva i les TIC. Per mitjà de les respostes tancades dels qüestionaris i la seva comparació i les respostes obertes de les entrevistes es poden extreure conclusions a més de contribuir des d'un punt de vista teòric i metodològic. L'anàlisi dels qüestionaris i de les entrevistes amb la seva anàlisi qualitativa de dades, va ser un procés complex que podia fer perillar de subjectivitat, però es va procurar superar mitjançant una base teòrica sòlida i una descripció detallada en les categories, perquè fossin excloents i exhaustives.

Pel que fa a la metodologia de l'enquesta cal dir que com a punt fort l'ús del qüestionari *online* és àgil i fàcil de fer servir. És laboriós, però pràctic. El mateix programa ajuda a la recollida de dades per després poder-la analitzar i no cal fer-ho una a una com antigament era necessari.

Com a punt feble ens trobem que cal fer un seguiment molt exhaustiu perquè els participants responguin els qüestionaris i va ser necessari fer recordatoris. Inicialment, pel segon qüestionari la idea era enviar-lo l'endemà de la darrera sessió de formació, però vist que era necessari insistir, i preveient que el temps se'ns tirava a sobre, es va optar per fer que els emplenessin el mateix dia al final de la sessió. Va ser molt pràctic fer-ho d'aquesta manera, només van quedar-ne 3 per acabar d'emplenar que en els següents dies els participants van fer.

Un altre punt fort va ser que el mateix programa recollia les dades directament. Tot i que l'anàlisi posterior va ser lenta i feixuga, pregunta per pregunta, tenint en compte que n'hi havien de doblades, el procés es va allargar força.

Pel que fa a les entrevistes, com a punt fort d'aquesta metodologia podem destacar que exigeix poc temps, és tècnicament senzilla i va permetre analitzar els fets per la seva influència en el futur.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

A grans trets, podem assenyalar com a principals esculls, la dificultat per plasmar en paraules les vivències o opinions dels entrevistats i la fiabilitat de les respostes,

D'altra banda existeix un altre punt feble en aquesta metodologia que és que es fa necessari contextualitzar les respostes dels entrevistats perquè tinguin sentit, fet que creiem que ha quedat ben resolt.

Cal aclarir que el procediment va haver d'adequar-se sobre la marxa, ja que l'estipulat en un començament no podia completar-se en el temps amb el qual s'explicava, o el que es va pensar necessari realitzar, ja no era possible pel temps transcorregut després de finalitzar la formació i el darrer qüestionari. Per això, per exemple, no es va poder completar la investigació amb la informació de les observacions. Crec que la proposta d'investigació era massa ambiciosa al proposar els qüestionaris abans i després de la formació, les entrevistes i les observacions.

13. Aspectes ètics

Tenint com a marc de referència la privacitat, la confidencialitat i l'anonimat, en tot moment s'ha demanat consentiment voluntari amb total coneixement de causa de cadascun dels participants. Podem afirmar que s'han complert aquests criteris, ja que tota la informació documental s'ha extret de fonts legítimes i estan citades, i la informació sobre els entrevistats ha estat aportada per cada un d'ells per voluntat pròpia.

Pel que fa als qüestionaris, va ser a través d'un missatge de correu electrònic (vegeu annex 2) que es va informar els components del claustre sobre la investigació i el seu objectiu, així com també es va proposar d'informar sobre els resultats de la recerca. Es van administrar dos qüestionaris en línia, que van ser respostos de forma voluntària i anònima. Totes les dades analitzades es van treballar de manera confidencial. Per protegir la identitat dels participants en la investigació, es va recórrer a les denominacions: "subjecte X".

La publicitat de les dades obtingudes en les entrevistes no ha suposat cap problema, atès que la realització de les entrevistes s'ha dut de forma transparent. Per part dels entrevistats, en pertànyer a l'àmbit acadèmic, han mostrat una gran disponibilitat a treballar i no han mostrat cap objecció a la publicació dels resultats.

14. Resultats del procés d'anàlisi

A continuació mostrem els resultats obtinguts en el nostre estudi. Es mostren primer els resultats de l'enquesta i posteriorment el de les entrevistes.

14.1. Les respostes del qüestionari

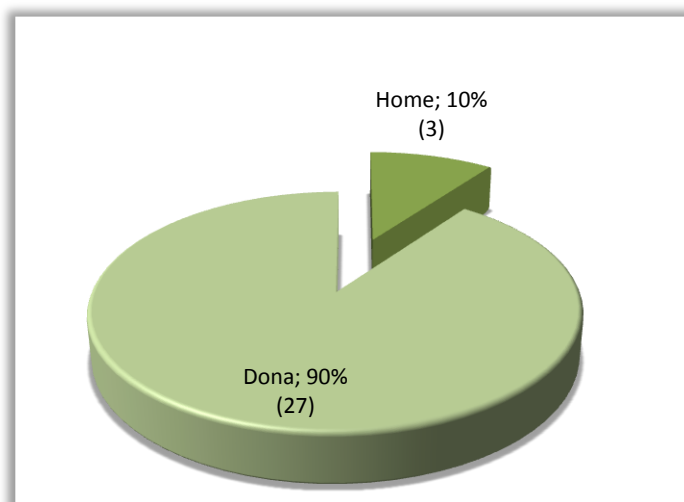
Les preguntes dels dos qüestionaris estan presentades en les 8 dimensions plantejades. Estan representades totes les preguntes portades a terme. Les preguntes que es repeten en els dos qüestionaris es troben juntes per tal de poder-ne fer la comparació i fer-ne la posterior valoració.

Com veureu totes les gràfiques tenen representades el tant per cent i entre parèntesis el valor absolut de la freqüència.

Dimensió 1: Dades del docent i centre

1.1. Gènere

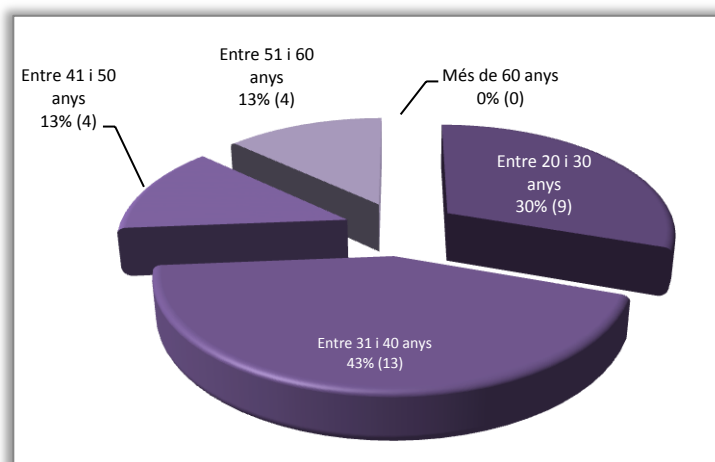
La majoria dels professors participants en aquest estudi eren dones, 27 (90%) del total de 30 docents, mentre que només 3 (10%) eren homes.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

1.2. Edat

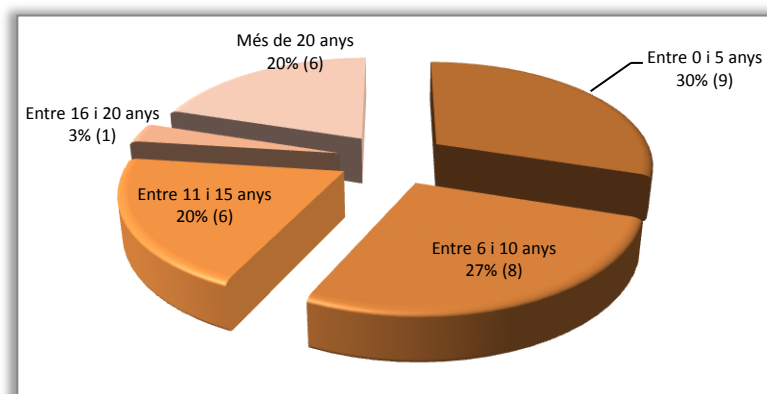
El següent gràfic representa l'edat dels i de les docents.

S'observa en la gràfica que la majoria dels mestres es troben en edat compresa entre 31 a 40 anys, seguit de prop per la d'entre 20 i 30 anys. Ens trobem, doncs, davant d'un claustre de persones joves.

1.3. Experiència docent

La següent gràfica representa l'experiència docent dels professors de ciències investigades.

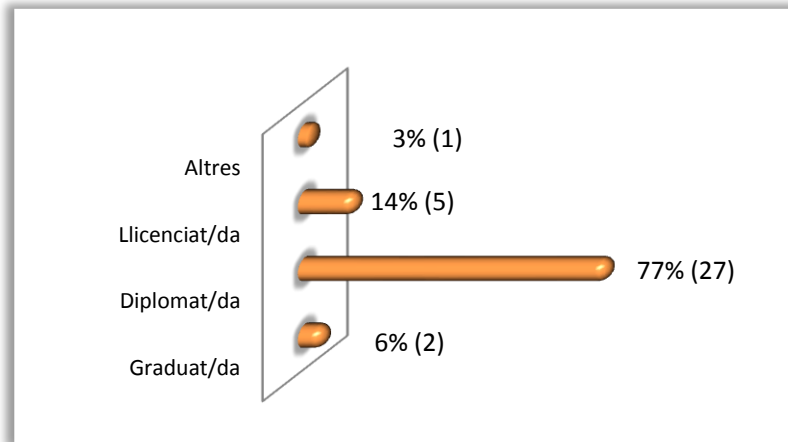

Un 30% dels docents té entre 0 i 5 anys d'experiència seguit per un 27% que en té entre 6 i 10 anys. Els segueixen dos grup igualats amb un 20%, entre 11 i 15 anys i més de 20 anys d'experiència. Finalment hi ha un darrer grup amb un 3% , entre 16 i 20 anys d'experiència.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

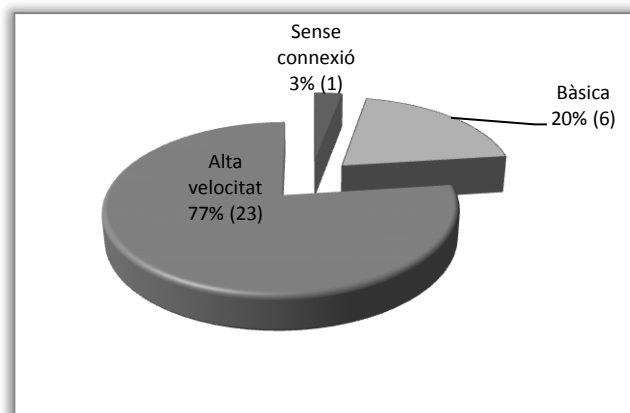
1.4. Titulació acadèmica

Pel que fa al nivell educatiu dels i de les docents mostra en la següent gràfica:

Notem que la majoria dels mestres (77%) disposen d'una diplomatura, seguit a força distància pel grup de llicenciats (14%), graduats (6%) i finalment altres titulacions (3%).

1.5. Connexió a internet

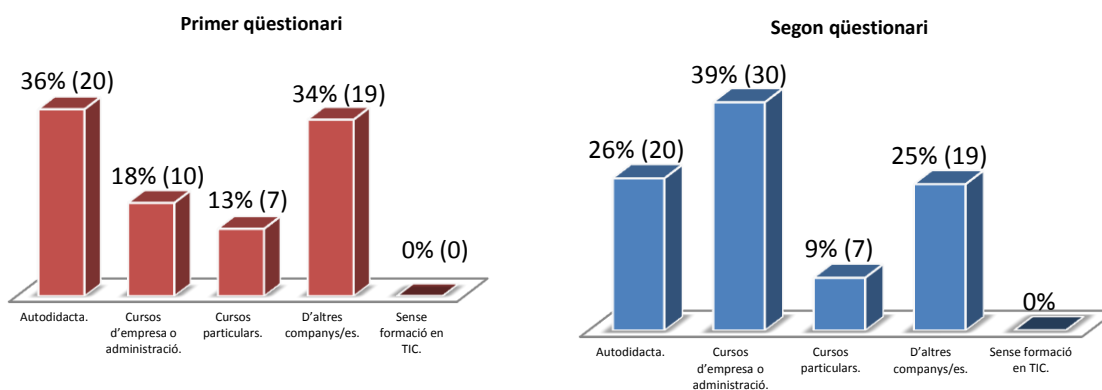
Notem que un 77% dels enquestats disposa de connexió a internet d'alta velocitat, un 20% bàsica i només un 3% no disposa de connexió.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Dimensió 2: Coneixements i capacitatció del/de la docent

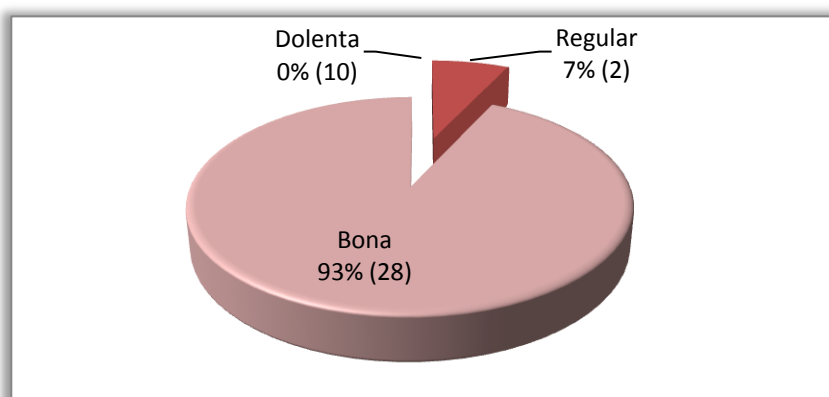
2.1. Formació TIC rebuda

La següent figura mostra la comparativa de la formació TIC rebuda pels mestres entre els dos qüestionaris.

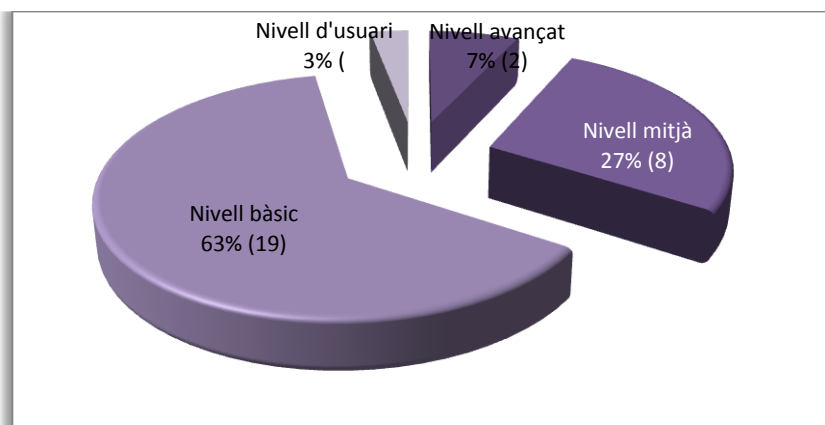
Notem entre els dos gràfics que les opcions més triades pels mestres són autodidacta en el primer qüestionari (36%) i cursos d'empresa o administració en el segon (39%), seguit per un 34% i 25% respectivament del grup d'altre companys. Notem també que hi ha un augment entre les dues gràfiques en el grup de cursos d'empresa o administració, d'un 18% a un 39%.

2.2. Qualificació formació TIC rebuda

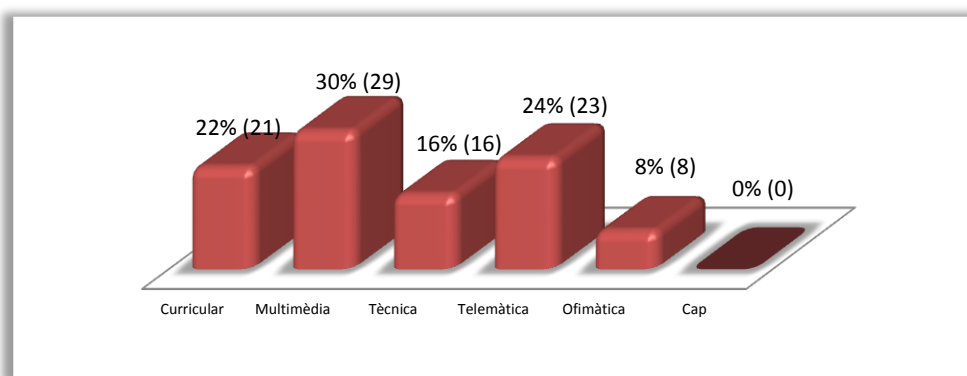
S'observa que els mestres qualifiquen principalment com a bona (93%) la formació TIC rebuda. Un 7% la considera regular i ningú dolenta.

2.3. Nivell en coneixements de les TIC

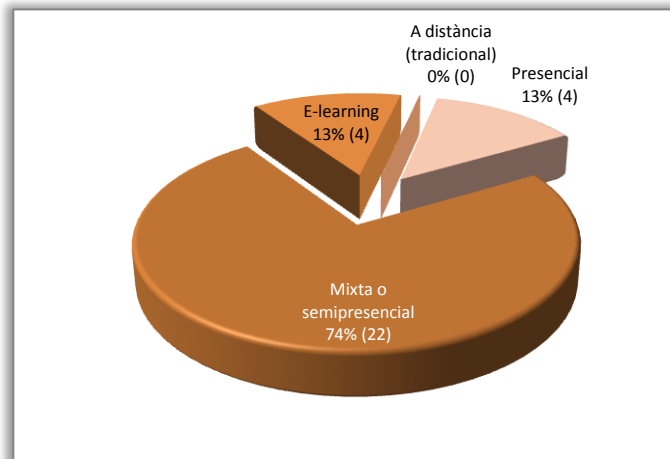
Notem que un 63% dels enquestats considera que té un nivell bàsic de coneixements TIC, un 27% mitjà, un 7% avançat i un 3% d'usuari.

2.4. Tipus de formació que es considera necessària

Un 30% dels enquestats considera que necessita formació en multimèdia, un 24% telemàtica, un 22% curricular i en menys mesura formació tècnica (16%) i ofimàtica (8%).

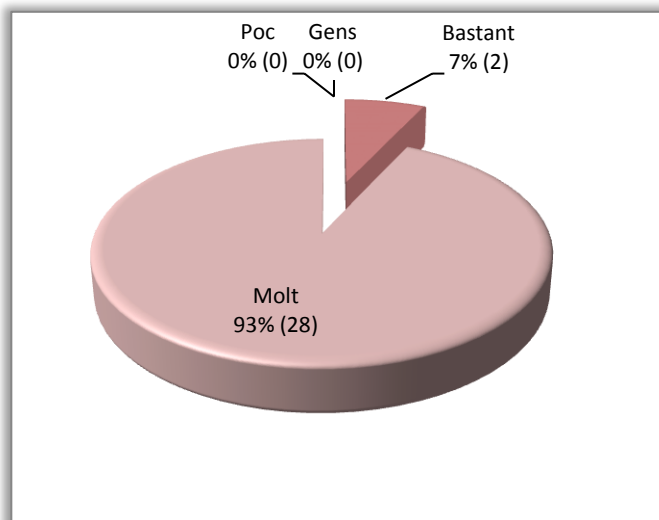
2.5. Tipologia de formació que els mestres consideren més interessant

Notem un tant per cent molt elevat de docents (74%) considera com a interessant la formació semi-presencial. Un 13% tant en *e-learning* com en la presencial. I curiosament un 0% en l'educació a distància tradicional.

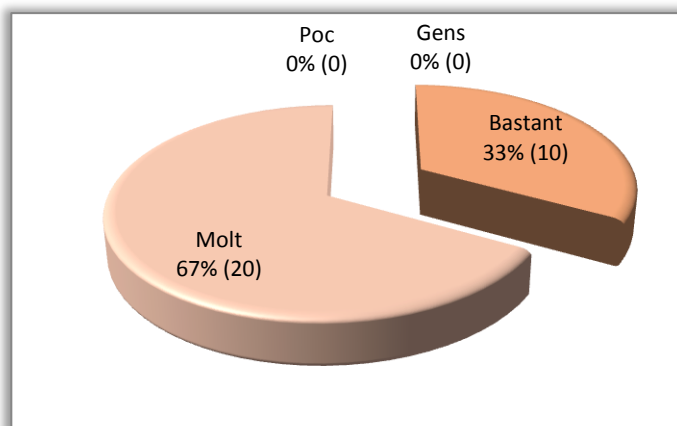
Dimensió 3: Context escolar en relació a les tecnologies.

3.1. La formació del professorat en relació a les TIC és necessària

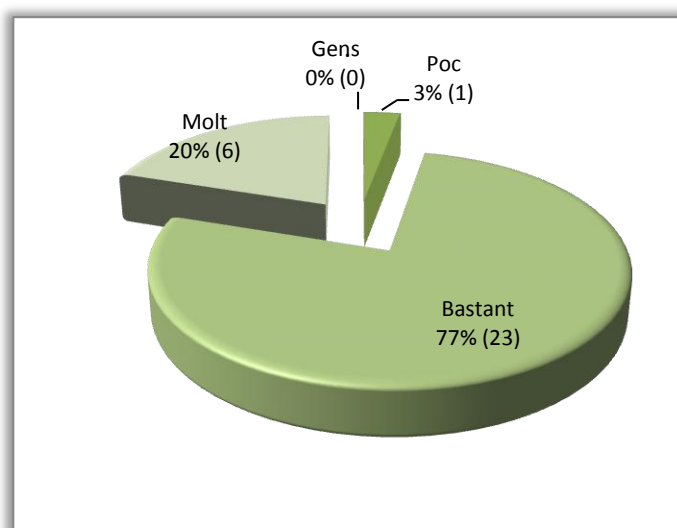
Es veu com un 93% dels docents considera la formació del professorat necessària en relació a les TIC, un 7% bastant i ningú considera que sigui gens o poc necessària.

3.2. Hi ha una cooperació i cultura col·laborativa entre docents en l'aplicació de les tecnologies.

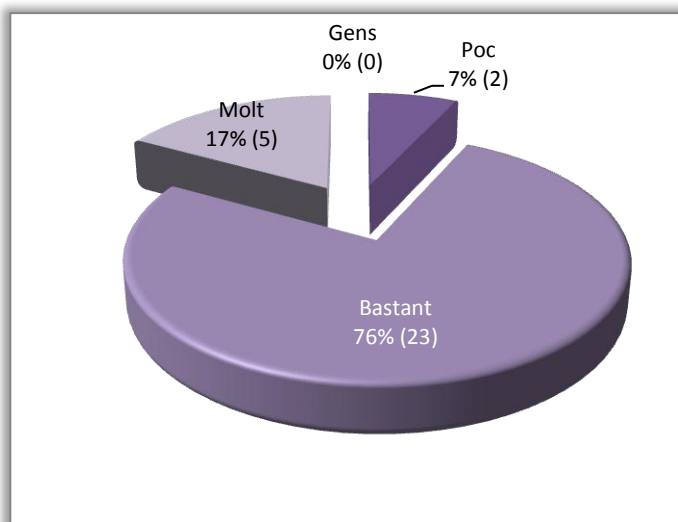
Observem clarament com els docents consideren que hi ha gran cooperació i cultura col·laborativa entre ells alhora d'aplicar les tecnologies. Un 67% creu que això es dóna molt i un 33% creu que bastant. Cap docent dels enquestats ha triat la opció poc o gens.

3.3. Les tecnologies són molt fàcils d'aplicar en l'àmbit educatiu.

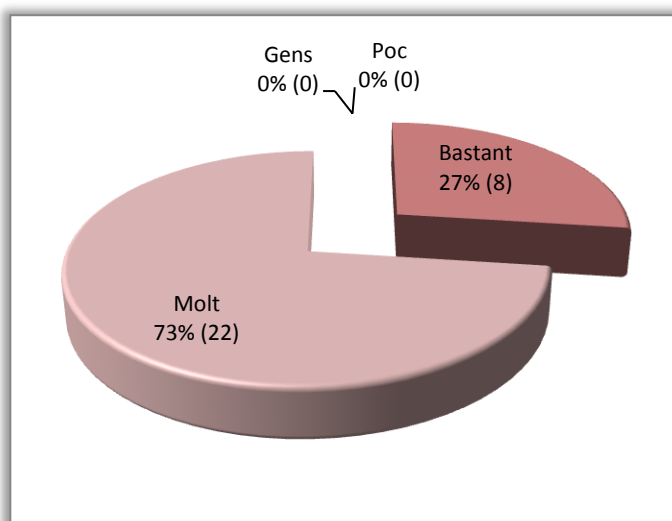
En resposta a aquesta qüestió observem que gairebé tots els enquestats veuen una fàcil aplicació de les tecnologies en l'àmbit educatiu, amb un 77% que les considera bastant fàcils i un 20% que les considera molt fàcils. Només un testimonial 3% (una persona) les considera poc fàcil i ningú (0%) les considera gens fàcils.

3.4. Les TIC estan reflectides en els documents del centre o en les programacions didàctiques.

Observem que un 76% dels docents enquestats consideren que les Tic estan bastant reflectides en els documents del centre o en les programacions didàctiques. Un 17% creu que s'hi troben molt reflectides, un 7% que poc i un 0% que gens.

3.5. Cal un equip coordinat dedicat a les TIC per impulsar al centre (o un coordinador TIC).

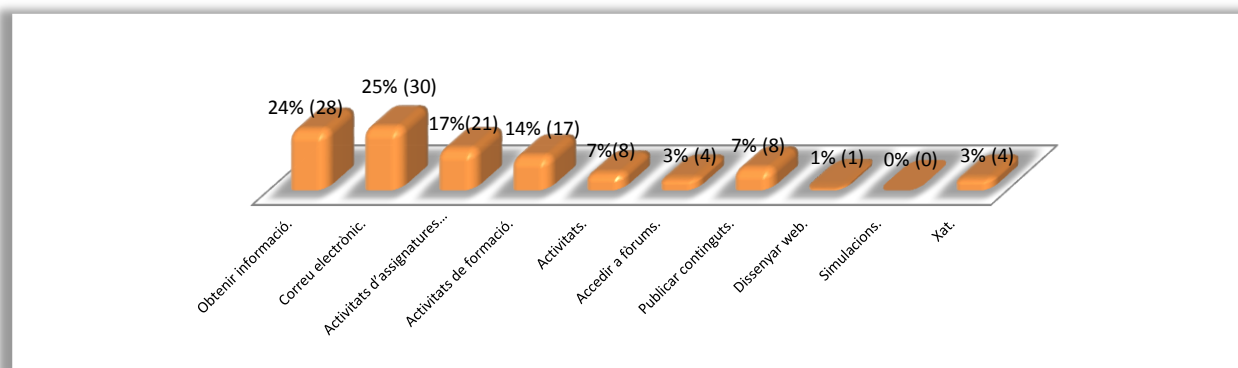

Aquí també trobem un ampli consens en el que opinen els docents. Un 73% consideren que cal molt un equip coordinat dedicat a les TIC per impulsar al centre i un 27% ho considera bastant. No hi ha cap enquestat que opini poc o gens en aquesta pregunta.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Dimensió 4: Ús que els/les docents fan de les TIC

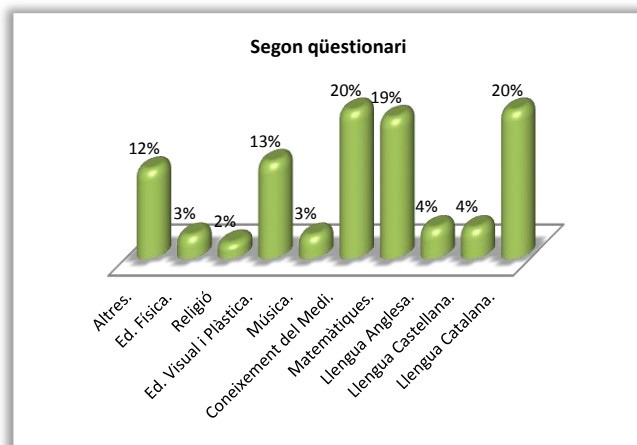
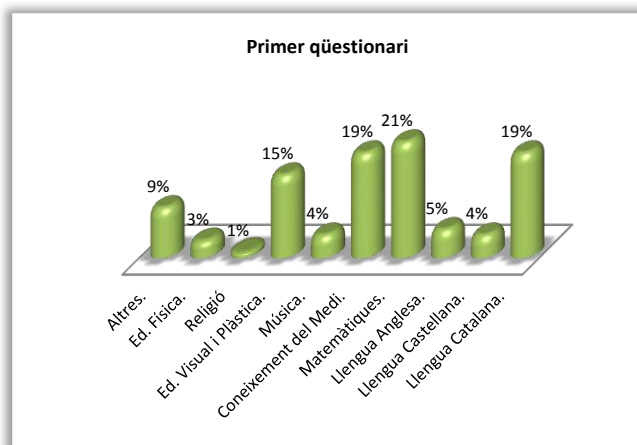
4.1. Ús habitual d'internet

S'observa que l'ús més habitual que es porta a terme amb les TIC és l'ús del correu electrònic (25%), seguit d'obtenir informació d'internet (24%).

4.2. Àrea en que els mestres utilitzen les TIC

En els gràfics següent podem veure la comparativa d'ús de les TIC en les diferents àrees abans i després de la formació.

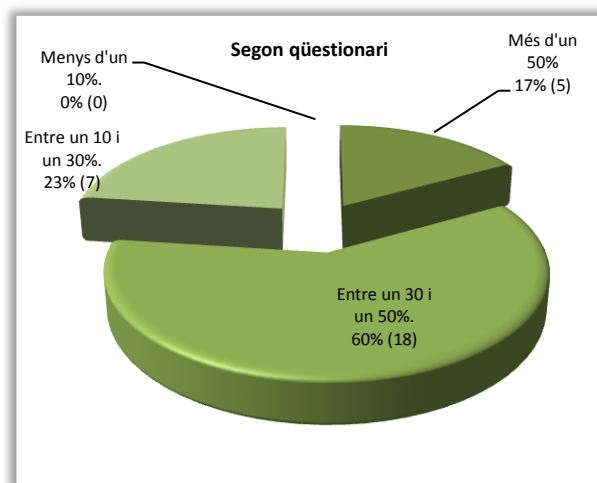
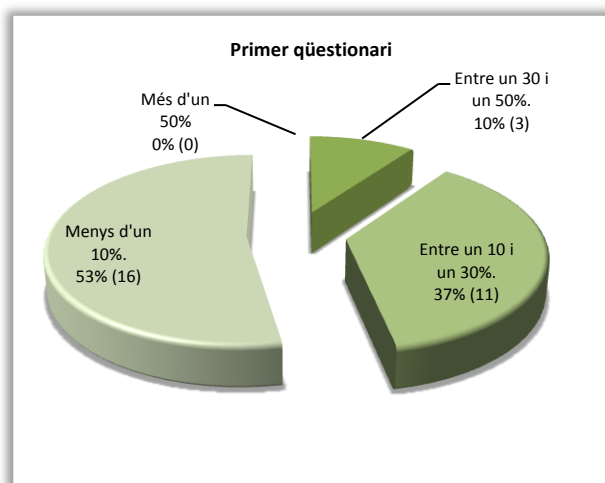

Observem que no hi ha canvis excessivament significatius entre una gràfica i l'altra. Els docents trien en més ocasions tant en un qüestionari com en l'altre les assignatures de *Coneixement del Medi* (19 i 21% respectivament), *Matemàtiques* (21 i 19% respectivament) i *Llengua Catalana* (19 i 20% respectivament).

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

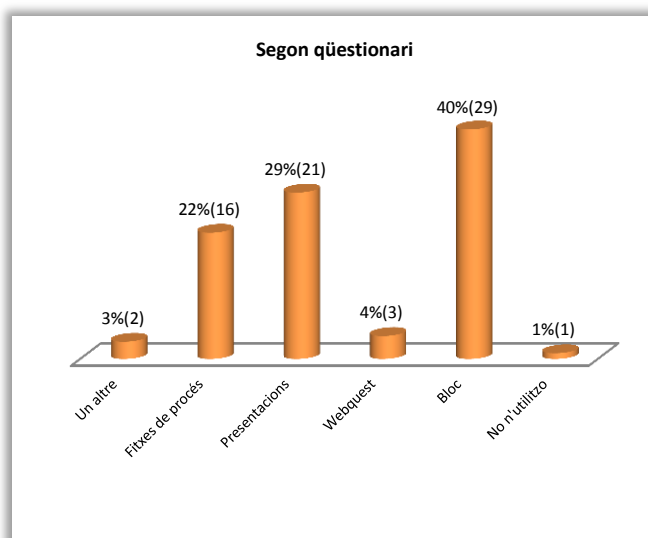
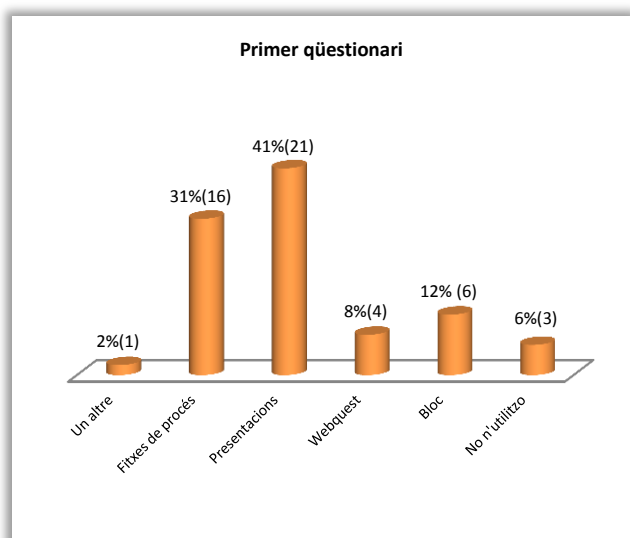
4.3. Ús de les TIC a l'aula

En les figures següents hi trobem la comparativa del tant per cent d'ús de les TIC abans i després de la formació.

Notem un augment substancial entre una gràfica i l'altra. L'opció De menys d'un 10% és la més triada en el primer qüestionari amb un 53%, mentre que aquesta mateixa opció en el segon qüestionari és nul·la (0%). La segona opció més triada en el primer qüestionari amb un 37% és entre un 10% i un 30%, mentre que en el segon qüestionari aquesta mateixa és triada per un 23%. L'opció d'entre un 30% i un 50% (10%) que és la triada en penúltim lloc en el primer qüestionari passa a ser la més triada en el segon qüestionari amb un 60%. Finalment l'opció de més d'un 50% passa d'un 0% en el primer qüestionari a un 17% en el segon.

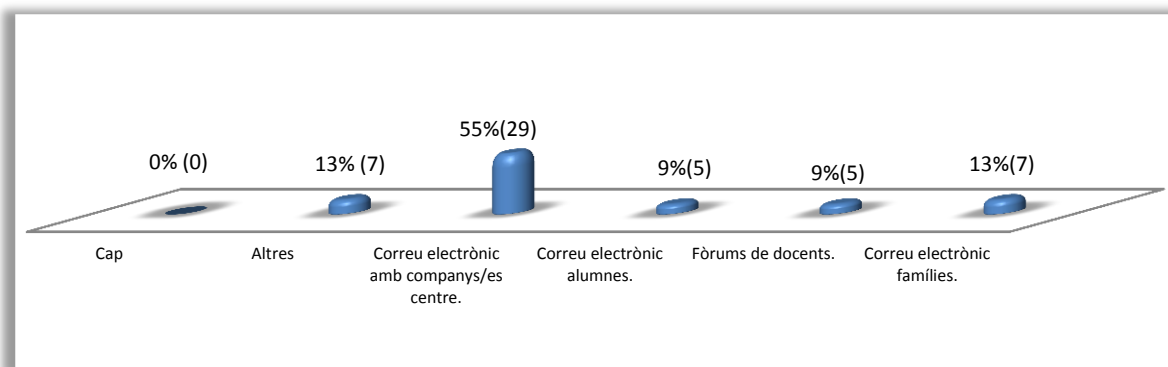
4.4. Recursos d'elaboració pròpia utilitzats

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

S'observa que en el primer qüestionari les dues opcions significativament més triades són les presentacions (41%) i les fitxes de procés (31%) i, mentre que en el segon qüestionari en primer lloc hi trobem el bloc (40%) seguit de les presentacions (29%) i les fitxes de procés (22%).

4.5. Funcions comunicatives d'internet utilitzades

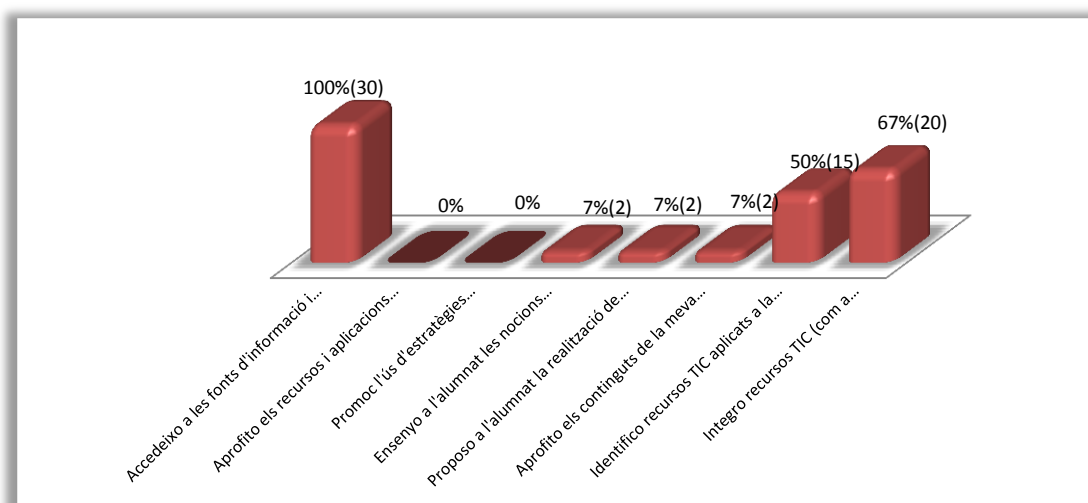

Veiem clarament que l'opció que és més emprada amb molta diferència respecte a la resta, un 55%, és el correu electrònic amb companys/es del centre. Un 13% correu electrònic amb les famílies i altres i finalment un 9% correu electrònic amb alumnes i fòrums docents.

Dimensió 5: Competències TIC del/de la docent, predisposició i ús de les TIC a les aules

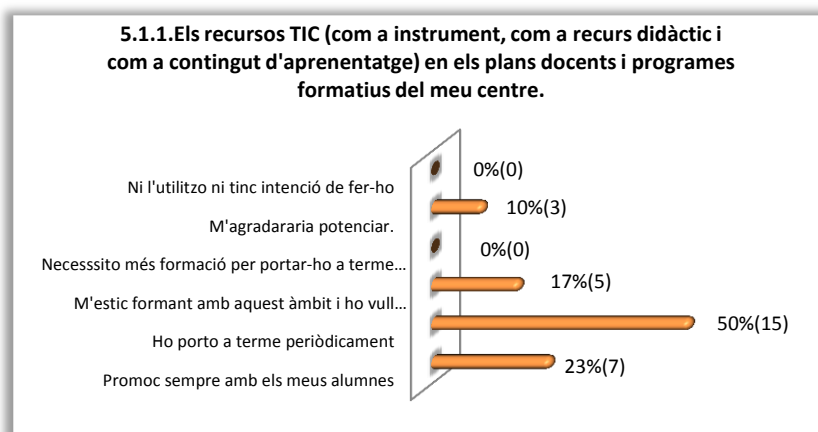
5.1. Competències TIC del/de la docent, predisposició i ús de les TIC a les aules

A continuació trobem una primera gràfica on hi ha expressat per part dels docents quines activitats porten a terme i quina predisposició mostren en cada cas.

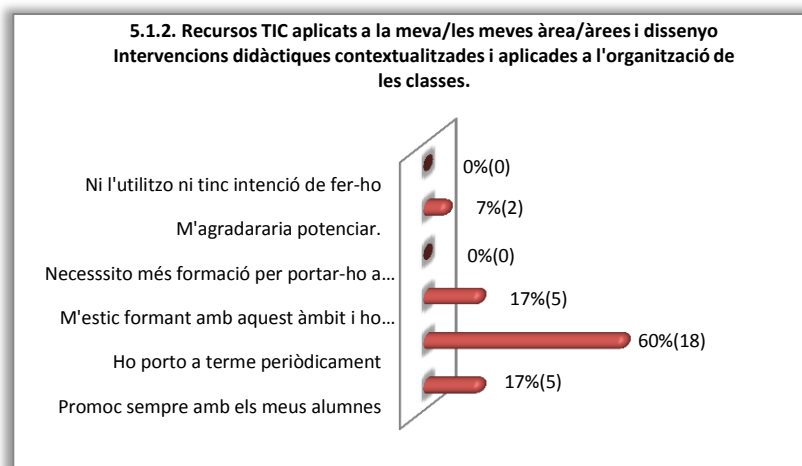

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Observem que en el primer qüestionari un 100% dels enquestats tria l'opció *accedeixo a les fonts d'informació i recursos en suport TIC*. Un 67% *Integro recursos TIC en els plans docents i programes formatius del meu centre.*, un 50% *Identifico recursos TIC aplicats a la meva/les meves àrea/àrees i dissenyo Intervencions didàctiques contextualitzades i aplicades a l'organització de les classes*. Veiem que hi ha diferents opcions que han estat triades pel 7% del professorat: *"Aprofito els continguts de la meva assignatura, per plantejar a l'alumnat una interacció, ús de multimèdia, i ubiqüitat a través d'Internet, com a suport a l'orientació del seu aprenentatge, per individualitzar i tractar millor la diversitat"*, *Proposo a l'alumnat la realització de projectes col·laboratius en suport TIC a partir de fonts informatives obtingudes a Internet i amb l'ajuda dels canals comunicatius telemàtics"* i *"Ensenyo a l'alumnat les nocions bàsiques d'autoaprenentatge a través de les TIC perquè sàpiguen el que aquestes els poden aportar i el que no"*. I un 0% la resta.

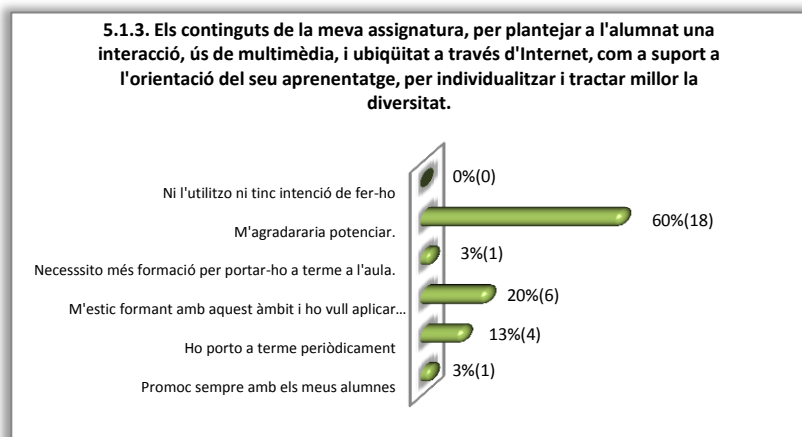

Observem que un 23% i 50% dels enquestats promouen sempre o porten a terme periòdicament la competència, mentre que la resta els agradaria potenciar o consideren que necessitem més formació per portar-ho a terme.

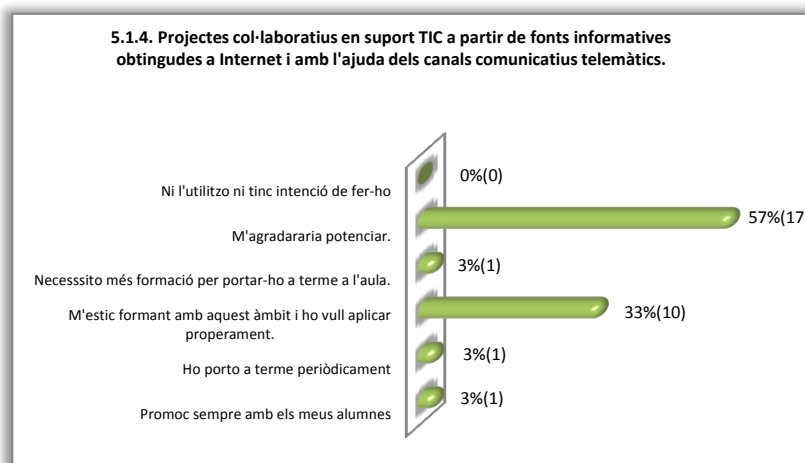

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

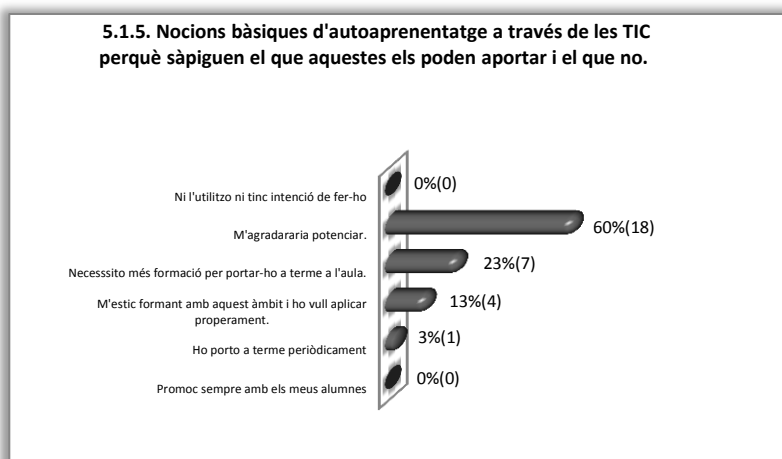
Veiem que un 17% i 60% dels enquestats promouen sempre o porten a terme periòdicament la l'activitat, mentre que la resta els agradaria potenciar o consideren que necessitem més formació per portar-ho a terme.

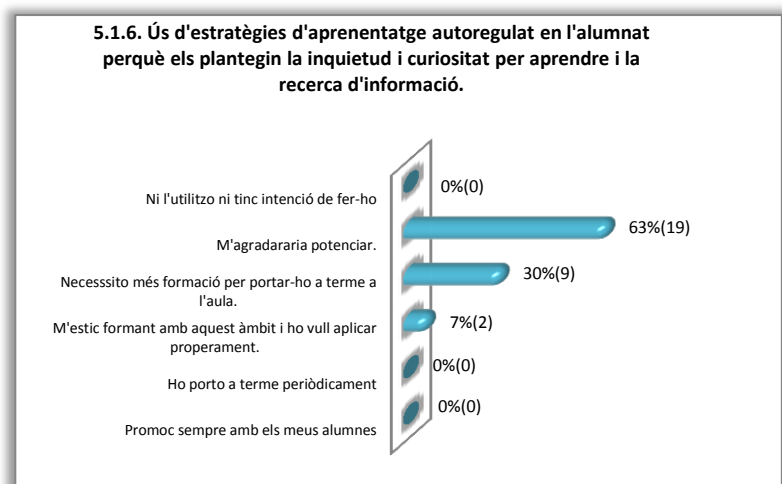
Notem que aquesta competència no és portada a terme sempre o periòdicament (3% i 13% respectivament), però un percentatge molt elevat dels enquestats estan interessats en potenciar-la (60%).

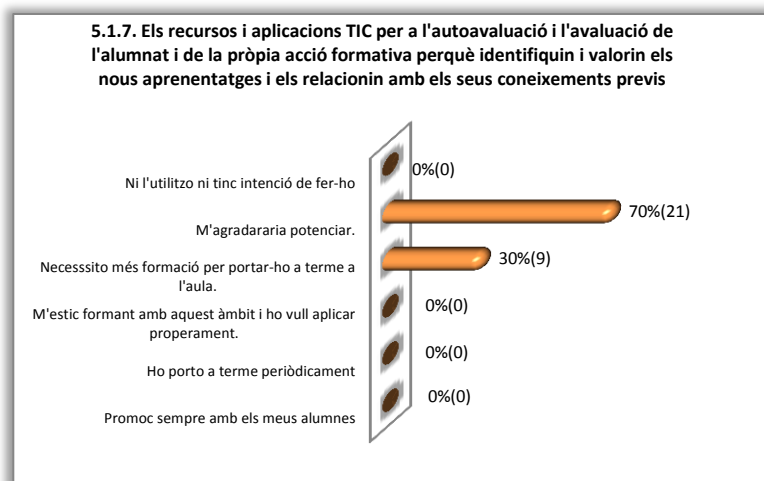
S'observa que un 57% està interessat en potenciar aquesta competència, però només un 3% el porta a terme periòdicament o el promou sempre. Un 33% s'està formant per poder-ho portar a terme.

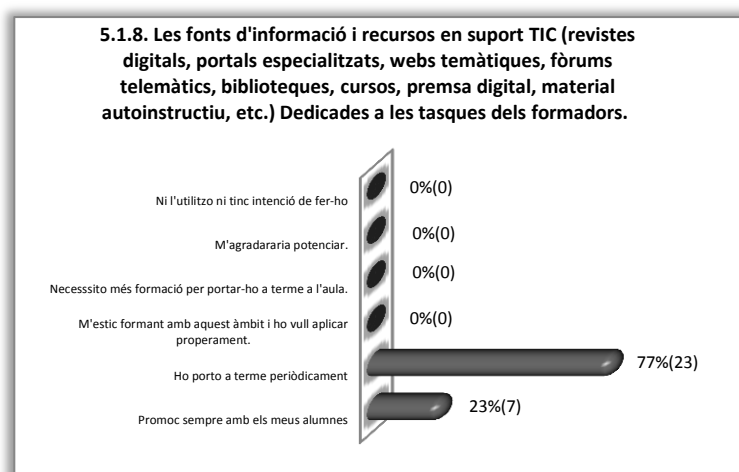
Observem que aquesta competència no és portada a terme sempre o periòdicament (0% i 3% respectivament), però un percentatge molt elevat dels enquestats estan interessats en potenciar-la (60%). Un 23% considera que necessita més formació i un 13% s'està formant.

Es veu clarament que aquesta competència no és en absolut portada a terme sempre o periòdicament (0% i 0% respectivament), però un percentatge molt elevat dels enquestats estan interessats en potenciar-la (63%). Un 30% considera que necessita més formació i un 7% s'està formant per fer-ho.

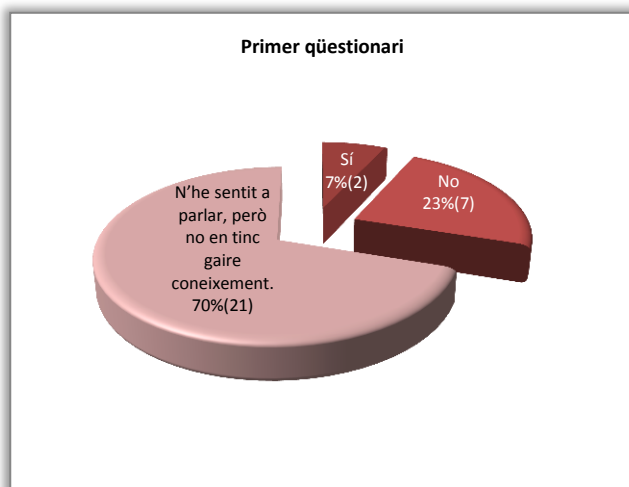
Es veu clarament que aquesta competència no és en absolut portada a terme sempre o periòdicament (0% i 0% respectivament), però un percentatge molt elevat dels enquestats estan interessats en potenciar-la (70%). Un 30% considera que necessita més formació per poder portar-la a terme.

Notem que aquesta competència és portada a terme per un 100% del enquestats, essent triat per un 77% ho porto a terme periòdicament i un 23% promoc sempre amb els meus alumnes.

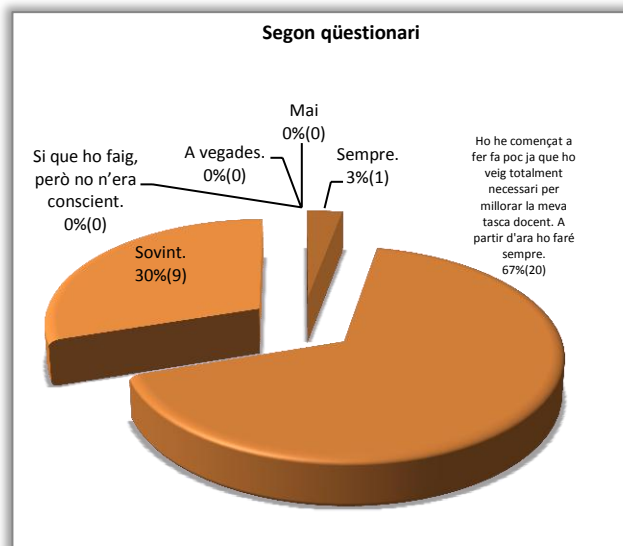
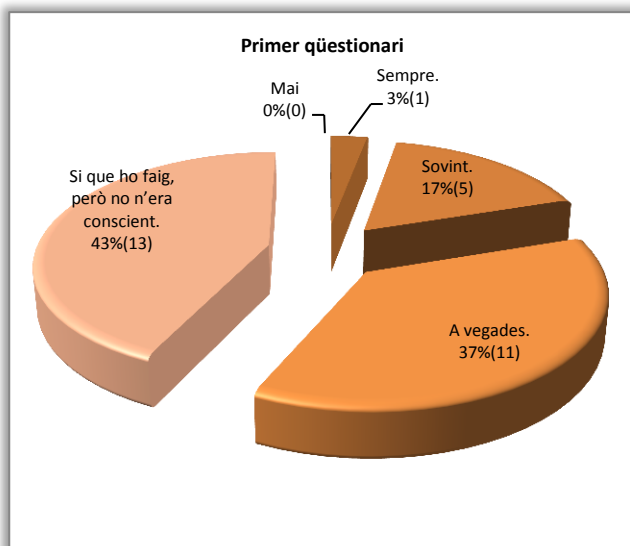
Dimensió 6: Coneixement de la Pràctica Reflexiva

6.1. Coneixen la metodologia de la Pràctica Reflexiva

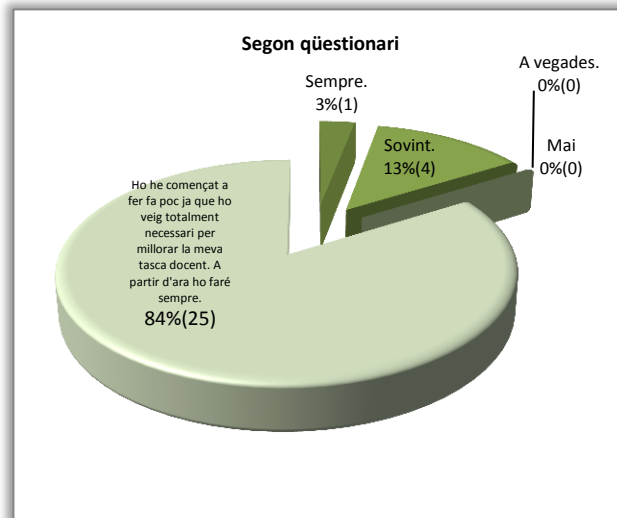
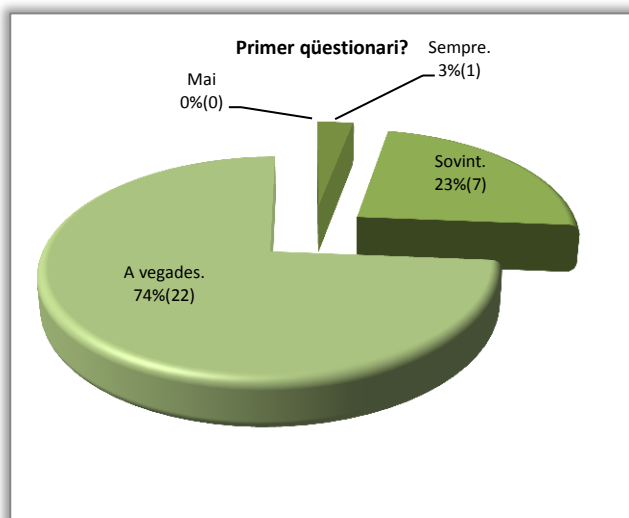
S'observa clarament com entre el primer i el segon qüestionari els docents passen de conèixer un 7% la pràctica reflexiva a fer-ho un 97% dels enquestats.

6.2. Reflexionar sobre la pràctica

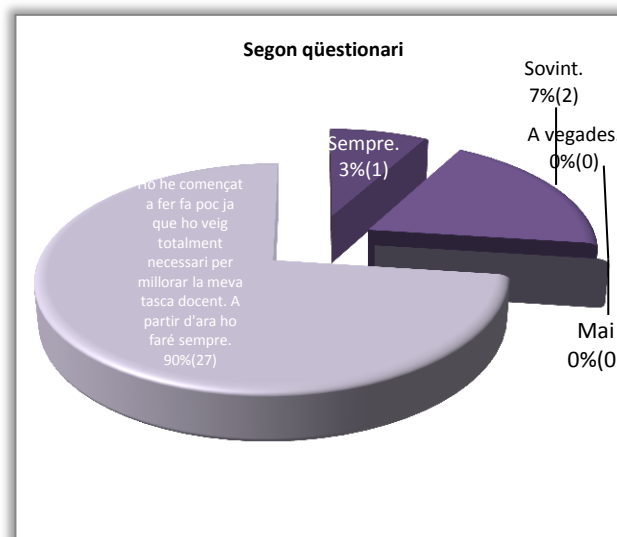
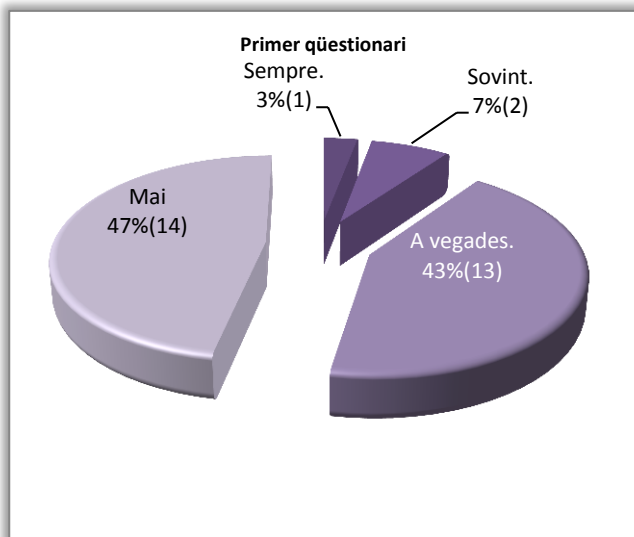
Podem observar com entre un qüestionari i l'altre els docents passen de fer la reflexió sobre la pràctica a vegades (37%) i fer-ho inconscientment (43%) a *ho he començat a fer fa poc ja que ho veig totalment necessari per millorar la meua tasca docent. A partir d'ara ho faré sempre*, amb un 67%.

6.3. Analitzar la pròpia reflexió

Notem que entre un qüestionari i l'altre els docents passen de fer-ho a vegades (74%) i sovint (43%) i sempre (3%) a ho he començat a fer fa poc ja que ho veig totalment necessari per millorar la meua tasca docent. A partir d'ara ho faré sempre, amb un 84%, un sovint amb un 13%, sempre 3% i la resta un 0%.

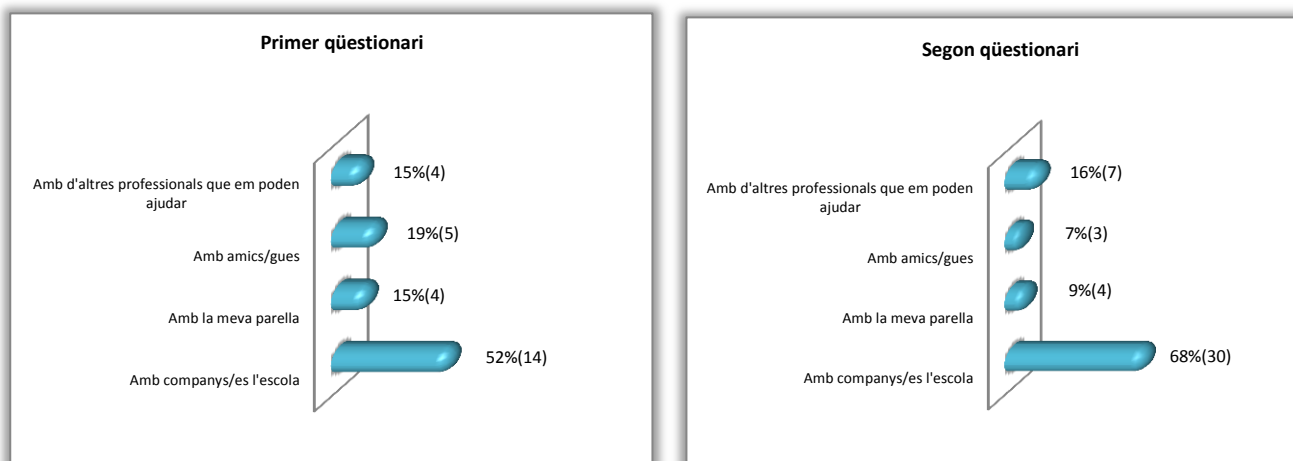
6.4. El docent contrasta amb algú la reflexió sobre la pròpia pràctica

S'observa que entre un qüestionari i l'altre els docents passen de fer-ho mai (47%) i a vegades (43%) i sovint (7%) i sempre (3%) a ho he començat a fer fa poc ja que ho veig totalment necessari per millorar la meua tasca docent. A partir d'ara ho faré sempre, amb un 90%, un sovint amb un 7%, sempre 3% i la resta un 0%.

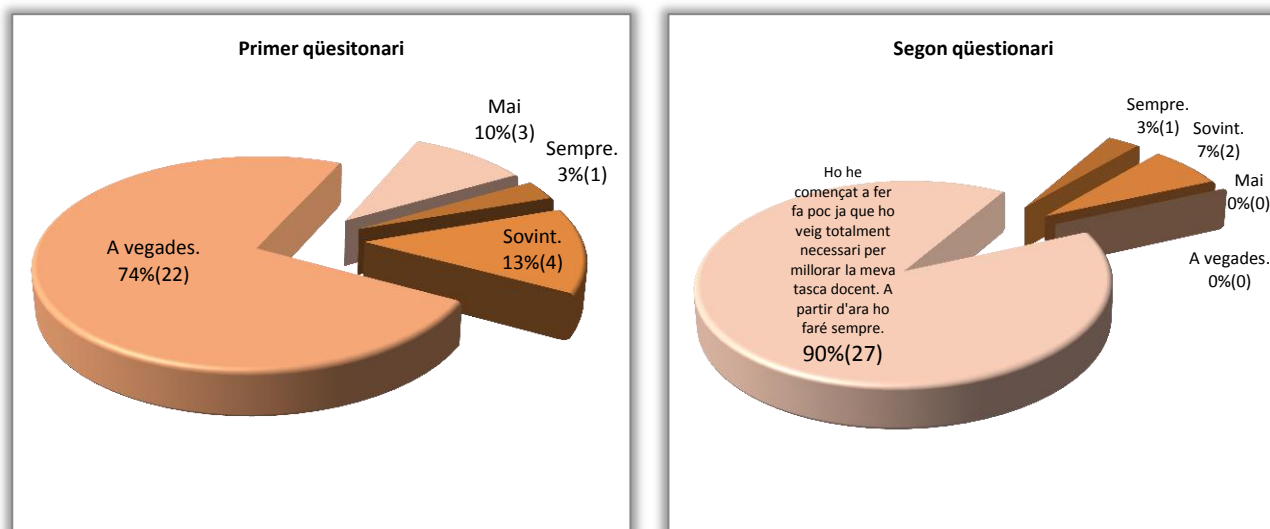
Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

6.5. Amb qui comparteix el docent la reflexió sobre la pròpia pràctica

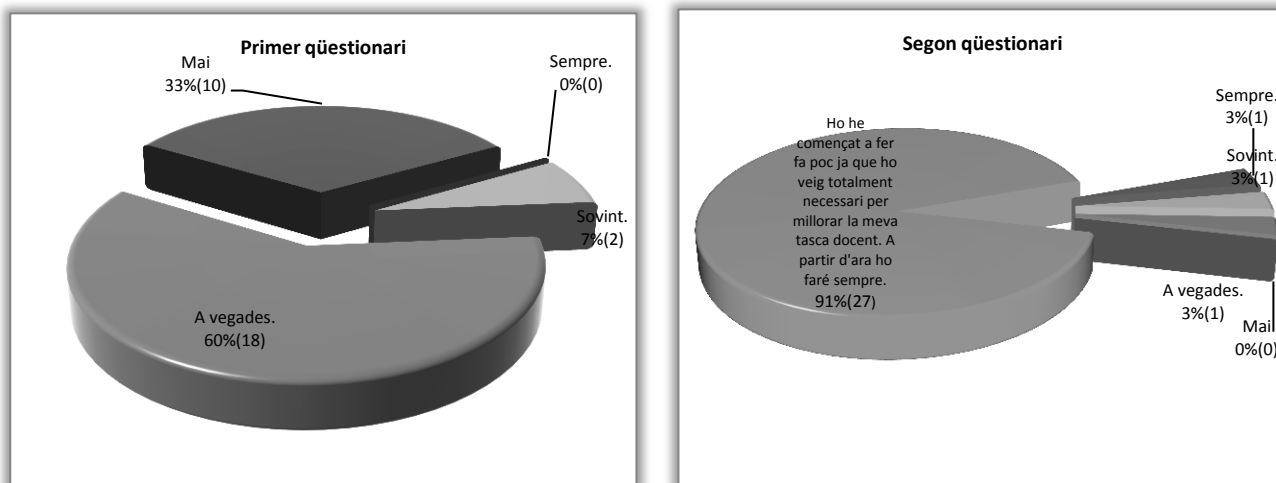
No s'observen canvis substancials entre un gràfic i l'altre. En els dos es manté en primer lloc amb companys/es de l'escola (52% i 68% respectivament). Si bé és cert que compartir amb d'altres professionals que em poden ajudar creix en el segon qüestionari d'un 13 a un 16%. Amb amics/amigues i amb la meua parella baixen d'un 19% a un 7% respectivament i d'un 15% a un 9%.

6.6. Proposen noves actuacions amb les TIC per millorar les ja portades a terme

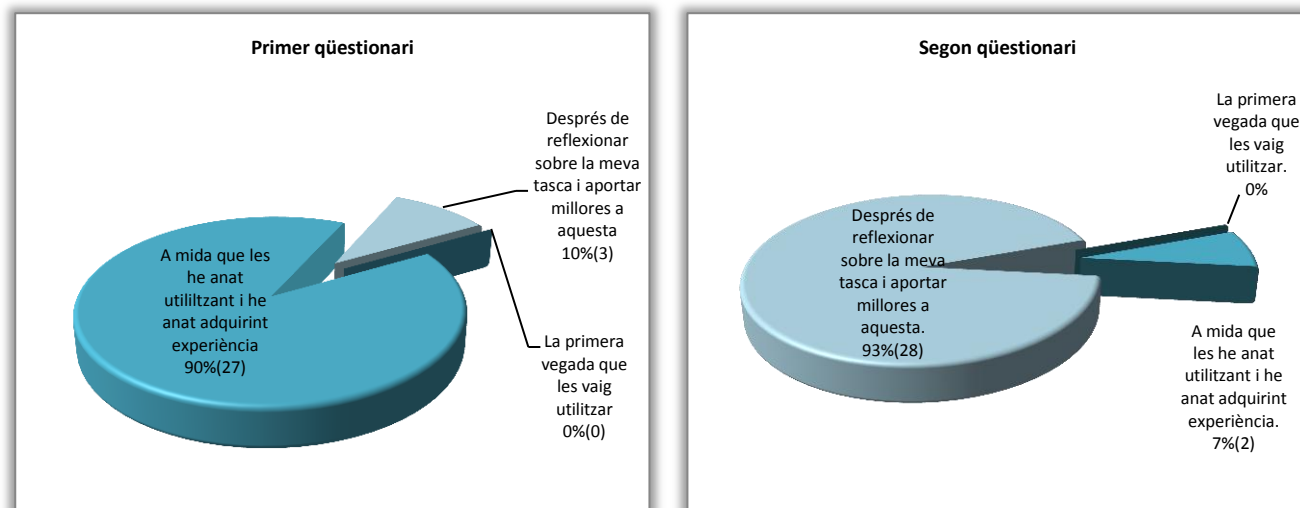
Notem que entre un qüestionari i l'altre els docents passen de fer-ho mai (10%) i a vegades (74%), sovint (13%) i sempre (3%) a ho he començat a fer fa poc ja que ho veig totalment necessari per millorar la meua tasca docent. A partir d'ara ho faré sempre, amb un 73%, un sovint amb un 7%, sempre 3% i la resta un 0%.

6.7. Porten a terme les actuacions

Veiem també en aquest gràfic diferències entre un qüestionari i l'altre on els docents passen de fer-ho mai (33%) i a vegades (60%), sovint (7%) i sempre (0%) a ho he començat a fer fa poc ja que ho veig totalment necessari per millorar la meva tasca docent. A partir d'ara ho faré sempre, amb un 91%, un sovint, sempre i a vegades 3% i mai un 0%.

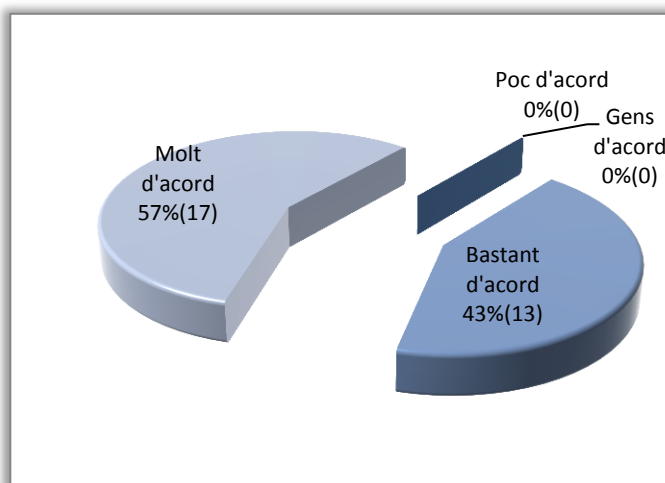
6.8. Quan han tingut més èxit amb les TIC

Notem clarament entre un gràfic i l'altre un canvi substancial, *passant de ser a mesura que les he anat utilitzant i he anat adquirint experiència* amb un 90% en el primer gràfic a *després de reflexionar sobre la meva pràctica o aportar millores a aquesta* amb un 93%.

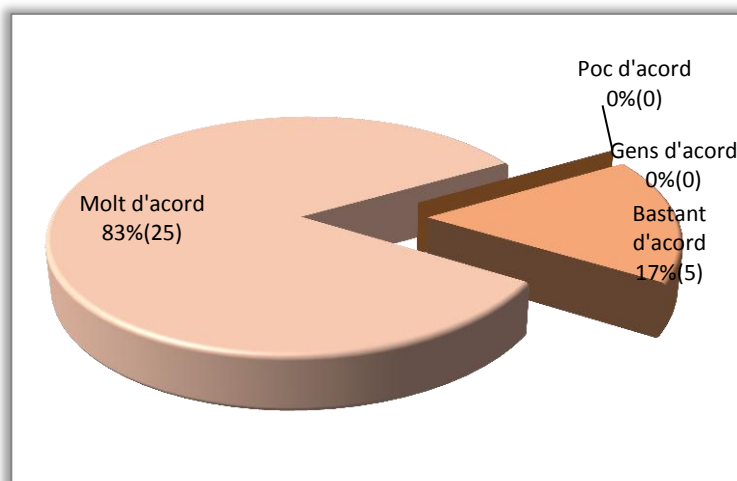
Dimensió 7: Idea i perspectives que tenen els docents respecte a las TIC

7.1. Els ordinadors han d'estar a l'aula

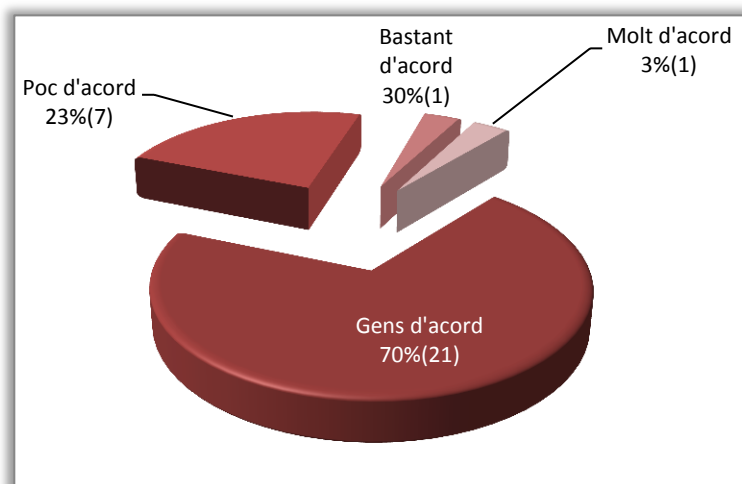
En resposta a la pregunta de si els ordinadors han d'estar a l'aula, els docents enquestats son totalment positius en les seves respostes. Un 57% hi estan molt d'acord i un 43% hi estan bastant d'acord. No hi ha cap resposta que hi estigui poc d'acord o gens d'acord.

7.2. L'enfocament constructivista és l'adequat per l'ús de les TIC

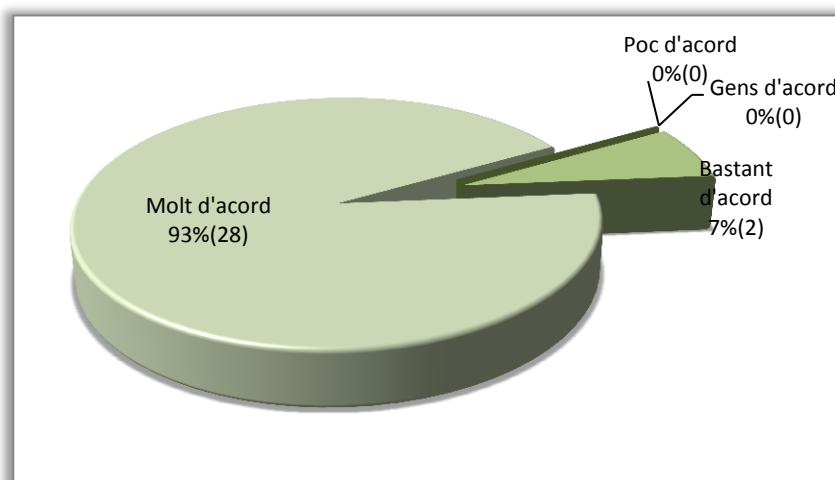
Al igual que en la qüestió anterior, tornem a trobar totes les respostes positives, amb un 83% d'enquestats que estan molt d'acord i un 17% que estan bastant d'acord en que l'enfocament constructivista és adequat per l'ús de les TIC. Cap resposta per poc d'acord i gens d'acord.

7.3. Calen uns enfocaments tradicionals per integrar les tecnologies d'una vegada

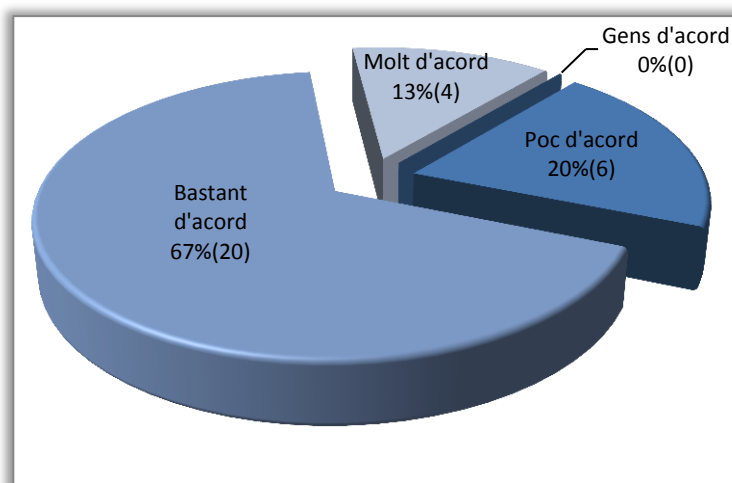
En resposta a aquesta qüestió trobem gairebé unanimitat en que calen uns enfocaments tradicionals per integrar les tecnologies d'una vegada, amb un 93% Gens d'acord 70% i Poc d'acord (20%) de les respostes que no hi estan molt d'acord. Un petit 3% hi està bastant o molt d'acord.

7.4. Interaccionar i canviar informació relativa a les TIC amb altres docents és útil i positiu

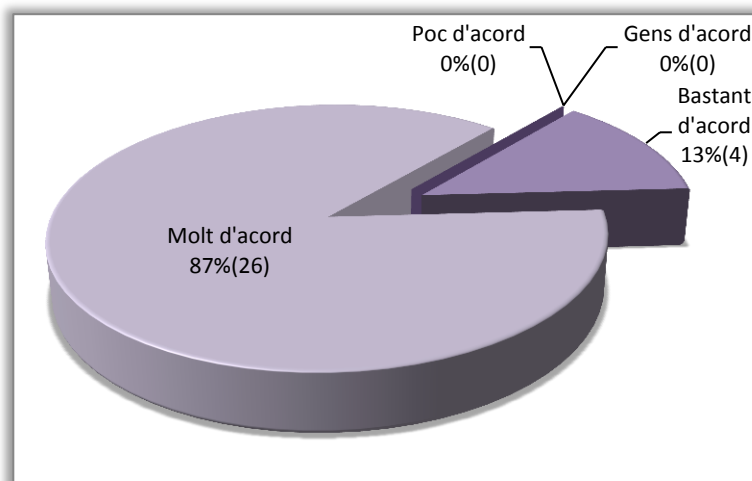
Ens trobem amb exactament els mateixos resultats que en la qüestió anterior. Un 93% de docents creu que Interaccionar i canviar informació relativa a les TIC amb altres docents és útil i positiu, i un 7% hi està bastant d'acord. Altre vegada 0% en poc d'acord i gens d'acord.

7.5. Programen i inclouen objectius, continguts i activitats en relació a les tecnologies en les programacions d'aula

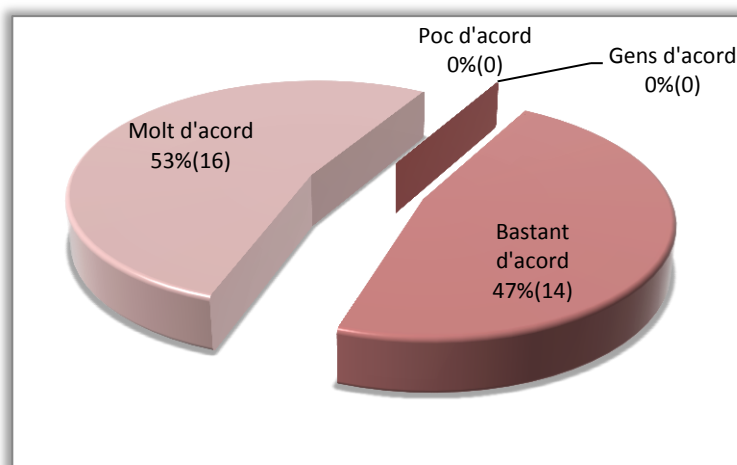
En aquest apartat trobem un ventall més ampli en les respostes. Un 67% ha respost amb un bastant d'acord a que programa i inclou objectius, continguts i activitats en relació a les tecnologies en les programacions d'aula, un 20% ha respost amb un poc d'acord, un 13% amb molt d'acord i un 0% amb gens d'acord.

7.6. Les TIC milloren en gran mesura la qualitat dels processos d'ensenyament-aprenentatge

Aquí veiem com els docents veuen molt positivament que les TIC milloren en gran mesura la qualitat dels processos d'ensenyament-aprenentatge, amb un 87% que han respost molt d'acord i un 13% que han respost bastant d'acord. Cap ha respost amb poc ni gens d'acord.

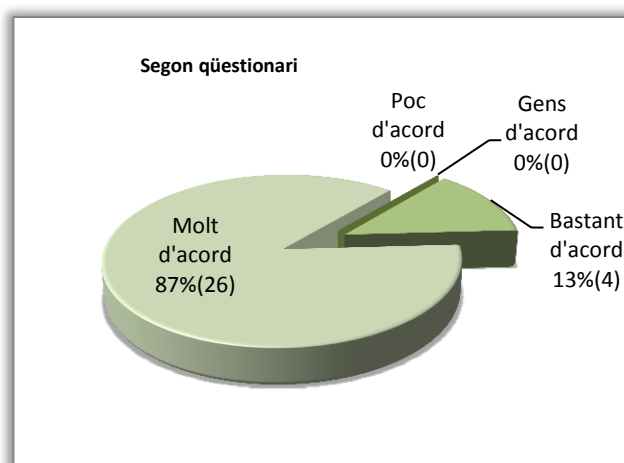
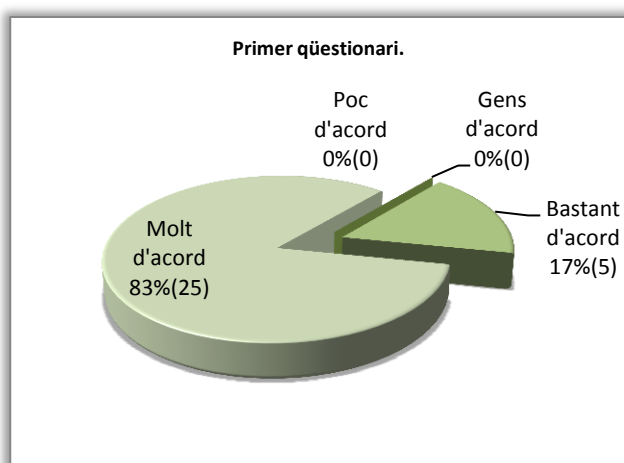
7.7. Els docents mantenen una pràctica reflexiva i indagadora per a una millor inclusió de les tecnologies en la pràctica educativa

En resposta a la darrera qüestió d'aquesta dimensió, les respostes ens donen uns percentatges gairebé iguals per a les opcions molt d'acord (53%) i bastant d'acord (47%). Cap docent ha respost amb poc ni gens d'acord.

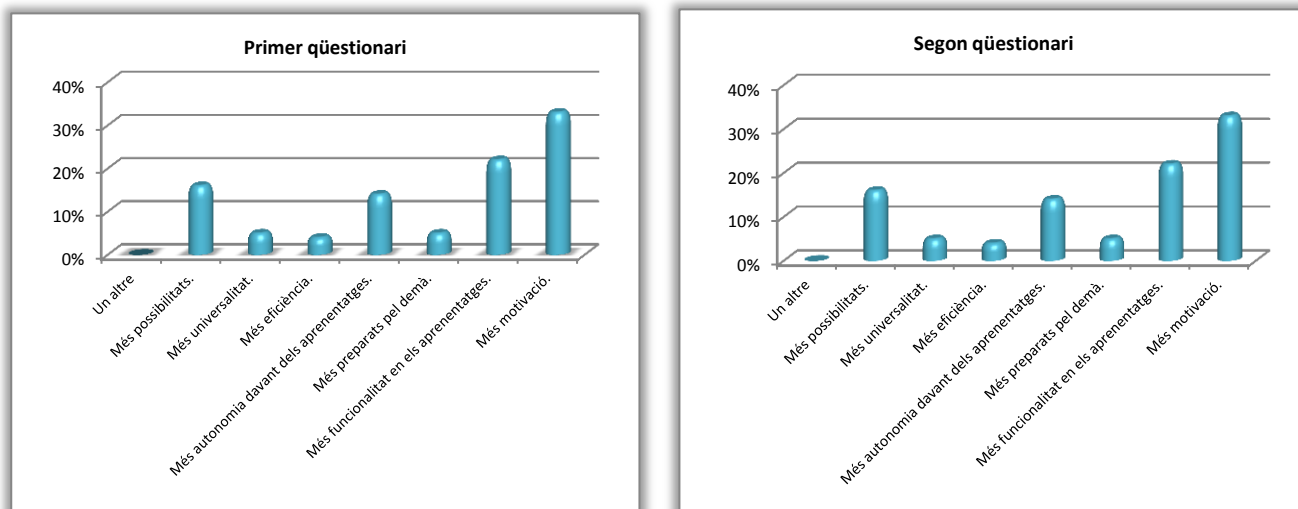
Dimensió 8: Beneficis que les TIC poden aportar a l'educació

8.1. Els mestres consideren que l'ús de les TIC aporta beneficis en l'assoliment dels aprenentatges dels alumnes

Veiem en aquests gràfics com els docents es posicionen clarament a favor de que les TIC aporten beneficis en l'assoliment dels aprenentatges dels alumnes, tant en un qüestionari com en l'altre amb un 83% i 87% (primer i segon qüestionari) que han respost molt d'acord i un 13%-17% (primer i segon qüestionari) que han respost bastant d'acord. Cap ha respost amb poc ni gens d'acord.

8.2. Quins beneficis aporten les TIC

En un qüestionari i en l'altre podem veure com les opcions més triades són: *més motivació* (30 persones primer qüestionari i 30 persones en el segon qüestionari), *més funcionalitat* (20 persones 1r qüestionari i 29 persones en el segon qüestionari), *més autonomia en els aprenentatges* (13 persones primer qüestionari i 27 persones en el segon qüestionari) i *més possibilitats* (15 persones primer qüestionari i 25 persones en el segon qüestionari). Algunes de les propostes són molt poc triades en el primer qüestionari i molt més triades en el segon: *més preparats pel demà* (5 persones primer qüestionari i 12 persones en el segon qüestionari) i *més universalitat* (5 persones primer qüestionari i 10 persones en el segon qüestionari). Finalment podem veure poca variació en *més eficiència* (4 persones primer qüestionari i 5 persones en el segon qüestionari) i *altres* (0 persones primer qüestionari i 1 persona en el segon qüestionari).

14.2. Les respostes de l'entrevistes

A partir de les preguntes obertes de les entrevistes s'obtenen unes afirmacions recollides, analitzades i comparades, que donen lloc a una sèrie de resultats orientats a la comprensió de la presència de diferents factors per a una pràctica pedagògica coherent i efectiva en relació a les TIC. La informació extreta de les preguntes obertes possibilita tenir en compte certs aspectes que possiblement no s'han reflectit amb la mateixa presència a les preguntes tancades dels qüestionaris. A continuació es presenten els factors que ha aportat la mostra després d'haver realitzat les 7 entrevistes a diferents docents de l'escola José Echegaray. Veurem que hi ha aspectes en què sí que és latent el consens entre els diferents docent, i que en d'altres hi ha una mica més de disparitat.

1. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?

En aquesta qüestió hi ha un consens evident pel que fa a la formació. Pel que fa a l'ús de les TIC es veuen diferents tipus de respostes. Les persones amb més domini en el seu ús manifesten que ja feien molt ús d'elles

2. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teva pràctica diària per millorar la teva tasca pedagògica?

Existeix un consens existent en les respostes en aquesta qüestió sobre la reflexió. La totalitat dels entrevistats destaca que els resulta útil reflexionar sobre la seva pràctica diària.

3. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teva tasca docent?

Crida l'atenció el consens existent en aquesta qüestió sobre la metodologia de la pràctica reflexiva. Algun dels entrevistats fins i tot ha esmentat: *Sense reflexió no hi ha progrés.*

4. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?

De forma general, els docents observen una evolució en el desenvolupament dels aprenentatges TIC en els alumnes. De manera genèrica tots els entrevistats mencionen la motivació com a element clau d'aquest desenvolupament.

5. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?

Majoritàriament la resposta a aquesta qüestió ha estat positiva, tot i que dos dels entrevistats comenten que ja feien molt ús de les TIC, encara que consideren que en podrien fer encara més i esperen poder-ho portar a terme.

6. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valoras l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?

En aquesta qüestió hi ha disparitat de respostes pel que fa a l'evolució dels alumnes en el desenvolupament de les TIC. Des d'alguna resposta en la qual la docent no es veu capacitada per fer valoració, d'altres que creuen que es necessita més temps per fer aquesta valoració a qui en destaca l'autonomia i la motivació. No es detecta consens en les respostes.

7. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?

En totes les respostes dels participants es mostren almenys dos beneficis que les TIC aporten a l'aula. Hi ha consens en dir que les TIC poden ajudar a personalitzar els aprenentatges, i per tant, atendre millor la diversitat. També hi ha consens en que un altre dels beneficis és l'autonomia que poden adquirir els alumnes, així com la immediatesa. I d'altres opinions com: interactuar amb l'alumne dins i fora de l'escola, reduir l'ús de paper i materials, recerca i compartiment d'informació, eficiència, més dinamisme, aprenentatges més significatius, compartir coneixement i experiències i més funcionalitat.

8. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?

Tots ens entrevistats coincideixen en que perills n'hi ha, sobretot pel que fa a la xarxa d'internet i l'accés que l'alumnat pot tenir sense supervisió per part dels adults. D'altra banda, alguns d'ells ha fet esment a que inicialment el treball amb les TIC comporta més feina pels docents, ja que es fa necessari tenir molt treballat el material abans de portar-lo a terme amb els alumnes. El darrer inconvenient que preocupa fa referència a possibles problemes de logística o avaries del maquinari.

9. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC?

En aquesta darrera qüestió certament hi ha hagut un sí unànime. Majoritàriament els i les entrevistats/es consideren que és una bona metodologia que els ha motivat o creuen que pot motivar a utilitzar més les TIC.

15. Discussió

En l'anàlisi que s'ha portat a terme dels dos qüestionaris podem veure que en les preguntes en que s'ha repetit la pregunta en ambdós qüestionaris s'observen canvis significatius. En les qüestions referents a la dimensió 6, *Coneixement de la Pràctica Reflexiva*, hi ha un canvi en les respostes de més d'un 85%, de manera que es veu clarament com ara sí els i les docents coneixen la metodologia i fan ús d'ella. Cal destacar la baixa presència de reflexió que mostren inicialment els docents, abans de portar a terme la formació, i com aquesta influeix per a que augmenti substancialment la reflexió. En aquest sentit, és rellevant també la resposta a l'afirmació *Mantinc una pràctica reflexiva i indagadora per a una millor inclusió de les tecnologies en la pràctica educativa* en la qual un 53% ha respost molt d'acord i un 47% bastant d'acord.

Paral·lelament podem veure en les qüestions de la dimensió 4, *Ús que els/les docents fan de les TIC*, com hi ha força canvi en les respostes a les preguntes sobre el tant per cent d'*Ús de les TIC a l'aula* i *Ús d'eines de pròpia creació*. Pel que fa a *Ús de les TIC a l'aula* augmenta considerablement el tant per cent escollit passant en el primer qüestionari d'un 53% *menys d'un 10%* i un 37% *entre un 10% i un 30%* al segon qüestionari un 0% de

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

menys d'un 10% i un 60% entre un 10% i un 30%. Pel que fa a *Ús d'eines de pròpia creació* observem com el *Bloc* passa d'un 12% a un 60%.

Pel que fa a la percepció dels beneficis de les TIC és rellevant destacar com en el primer qüestionari els docents creuen que *Les TIC milloren en gran mesura la qualitat dels processos d'ensenyament-aprenentatge* amb un 83% a *bastant* i en el segon han passat a considerar-ho un 87% han respost ho milloren molt. Es segueix constatant aquesta actitud més positiva enfront les TIC. En aquesta mateixa línia mostren també que és necessari utilitzar una metodologia constructivista (Pregunta 7.2. en la que ha respost molt d'acord 83% i bastant d'acord un 17%) en contra de la més tradicional (Pregunta 7.3. en la que ha respost gens d'acord 70% i poc d'acord un 23%).

En la dimensió 5, *Competències TIC del/de la docent, predisposició i ús de les TIC a les aules*, observem clarament com la predisposició dels docents passa a ser molt favorable en la majoria d'habilitats. Les opcions escollides com a més usades es repeteixen en un qüestionari i en l'altre, però podem veure com en el segon l'opció *m'agradaria potenciar* és significativament molt escollida. Per tant, veiem un canvi actitudinal d'un qüestionari a l'altre, es detecta una actitud més motivada en les respostes del segon qüestionari.

També és interessant destacar que el nivell de domini TIC per part dels docents és bàsic (un 63%) i la majoria d'ells considera molt necessària (93%) la formació del professorat en relació a les TIC. En aquest sentit veiem que els docents no tenen excessiva formació pel que fa a les TIC, un 26% afirma ser autodidacta i un 25% aprèn dels companys. En aquesta línia a l'afirmació *La formació del professorat enfront les TIC és necessària*, en la que un 93% hi està molt d'acord i un 7% bastant. Els i les docents consideren imprescindible la formació. Així mateix consideren la formació semipresencial 73% com la més interessant (resposta a la pregunta 2.5.)

Pel que fa a les entrevistes, realitzar 7 entrevistes intentant esbrinar les opinions de professionals amb diferent grau de domini de les TIC, genera de forma indefectible resultats dispars, ja que en la riquesa d'opinions rau la validesa interna d'aquesta investigació. És a dir, que no podem afirmar rotundament que la nostra hipòtesi de treball es comprovi després de la realització única de les entrevistes, però sí que hem trobat temes emergents per seguir investigant sobre la Pràctica Reflexiva i les actituds dels docents enfront les TIC.

En la majoria de respostes a la pregunta *A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?*, la resposta ha estat afirmativa en la majoria de les ocasions. I en *Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?* La resposta de tots els entrevistats també ha estat sense cap mena de dubte afirmativa. Hi ha unanimitat en les respostes com en el cas de la pregunta 9,

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC? La resposta ha estat en totes les ocasions sí, veient, en algun cas, fins i tot imprescindible la reflexió per al progrés.

Així doncs, podem afirmar que les entrevistes han corroborat les respostes recollides dels qüestionaris i en cap cas s'han trobat respostes contradictòries.

Hem detectat també que el fet que les actituds dels docents estiguin orientades de manera més aviat positiva també es podria donar perquè el centre on s'ha desenvolupat la investigació està molt ben equipat tecnològicament, per tant, aquesta també seria una línia interessant d'investigació.

Un darrer inconvenient que s'ha detectat és l'inconvenient que els i les mestres proposen sobre l'ús de les TIC i l'esforç extra que es necessita per tal que les sessions es puguin portar a terme amb normalitat, sense interrupcions. La preparació per la posada en pràctica a dia d'avui és substancialment més elevada que amb metodologies i recursos més tradicionals.

16. Conclusions

Set són les conclusions a les que s'ha arribat a través de l'anàlisi de la presència de la Pràctica Reflexiva en els processos d'ensenyament-aprenentatge dels docents i les TIC.

- La formació del professorat suposa un factor de vital importància per possibilitar una pràctica pedagògica orientada a l'ús efectiu de les Tecnologies de la informació i comunicació.
- El desenvolupament d'una coordinació i cooperació entre docents facilita la tasca d'aplicació de les TIC, i aporta diferents punts de vista i un enriquiment derivat de la col·laboració entre professionals.
- Les actituds dels docents no són del tot negatives enfront les TIC, sinó més aviat al contrari. I en general els i les docents consideren que les TIC poden aportar molts beneficis al seu alumnat, necessiten més motivació per tal que el seu ús sigui generalitzat. Majoritàriament la motivació i l'autonomia són els beneficis de les TIC que més destaquen els i les docents.
- Els i les docents consideren que les TIC són necessàries en els processos d'ensenyament-aprenentatge de l'alumnat avui en dia i que les metodologies constructivistes són les més adients per la seva implementació.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

- Per a una aplicació efectiva de les TIC, cal una dedicació important de temps i esforç, podem deduir que és un factor que dificulta desenvolupar la pràctica de les tecnologies. Es conclou així mateix, que la aplicació de les TIC és una tasca de certa dificultat per aquest i altres factors.
- Els i les docents veuen la metodologia de la Pràctica Reflexiva com a una eina útil per a millorar les seves pràctiques a l'aula. S'extreu que la reflexió aporta progrés en la pròpia tasca dels docents.
- I finalment, constatem que els i les docents participants en aquesta investigació mostren després de la introducció de la metodologia de la Pràctica Reflexiva posicions millorades respecte a l'ús de les TIC a l'aula. De la mateixa manera les persones entrevistades ho constaten i aproven que la Pràctica reflexiva pot ser una bona eina per motivar els i les mestres a fer ús de les TIC de manera generalitzada, les actituds dels docents enfront l'ús generalitzat de les TIC a l'aula i motivar-los per al seu ús.

17. Perspectives d'investigació.

Donat el caràcter exploratori d'aquesta investigació i les limitacions temporals a què he fet referència anteriorment, hi ha diversos temes en què m'agradaria haver aprofundit més i que no descarto continuar investigant en un futur. Com per exemple:

- a) La influència de la Pràctica Reflexiva i compartir experiències en la millora de la tasca docent. Donada la meua formació anterior, coneixia que aquest era un aspecte molt estudiat, però m'han sorprès la quantitat de perspectives des de les que es pot enfocar aquest fenomen, la veritat és que aquest és un aspecte en el que crec que és molt interessant incidir.
- b) Per a futures investigacions, crec que és important comptar amb les opinions dels alumnes, ja que és fonamental conèixer què és el que en pensen al respecte. Per a la implantació de les TIC a l'aula és important saber el seu punt de vista respecte a l'ús i la metodologia.
- c) Finalment, per a futures investigacions també és interessant tenir en compte la metodologia que es porta a terme amb les TIC. Malgrat els i les docents veuen les metodologies constructivistes com a essencials, sovint la posada en pràctica s'acosta més a una metodologia tradicional.

Espero que aquest treball serveixi com a primer acostament per motivar els docents a utilitzar les TIC a partir de la Pràctica Reflexiva.

18. Referències

- Arnal, J. (1997). *Metodologías de la Investigación Educativa*. Barcelona: UOC.
- Aiello, M. (2005). Las prácticas de la enseñanza como objeto de estudio: una propuesta de abordaje en la formación docente. *Educere*, 2005, 9 (30), pp. 329-332.
- Area, M. (2005). Tecnologías de la información y comunicación en el sistema escolar. Una revisión de las líneas de investigación. *Relieve*, 11 (1), pp. 3-25.
- Beachesne, A. (1997). Formation pratique: contribution de personnes associées á la production de savoir et d'outils d'intervention en accompagnement de desatagiaires. Dins: Tardif, M. i Ziarko, H. (Eds.). *Continuités et Ruptures dans la Formation des Maitres au Québec*. Québec, Canadà: Les Presses de l'Université Lavai.
- Burbules, N. C. i Callister, T. A. (2001). *Educación: riesgos y promesas de las nuevas tecnologías de la información*. Espanya: Ediciones Granica.
- Castells, M. (2001). *La era de la información. Vol. 1, 2 y 3. La sociedad red*. Madrid: Alianza Editorial.
- Copeland, W., Birmingham, C., De la Cruz, E. i Lewin, B. (1995). The Reflective Tractitions in Teaching Toward a Research Agenda. *Teacher and Teacher Education*. 9(4), pp. 347-359.
- Cuban L. (2001). *Over sold and underused: computers in the classroom*. Cambridge, Massachusetts, London: Harvard University press.
- De Pablos, J. i Colás, P. (1998): La implantación de las nuevas tecnologías de la información y comunicación en el sistema educativo andaluz: un estudio evaluativo. Grupo de investigación Evaluación y Tecnología Educativa, Universidad de Sevilla.
- Dewey, J. (1981). *Cómo pensamos: nueva exposición de la relación entre pensamiento reflexivo y proceso educativo*. 1ª Reimpresión. Barcelona: Paidós.
- Erazo-Jiménez, M.S. (2008). Hacia un debate entorno la relación entre ciencia, tecnología y educación en las universidades del Estado. *Educación y universidad pública: desafíos ante nuevas demandas*, 12 (2), pp. 67-89.
- Escudero, J.M. (1989). *Evaluación del proyecto Atenea. Informe de Progreso. Programa de Nuevas Tecnologías de la Información y Comunicación*. Madrid: MEC.
- Fernández, J. I Elortegui, N. (2000). Formación inicial del profesorado mediante resolución de situaciones problemáticas. Dins: M. Martín Sánchez i J.G. Morcillo Ortega (Eds.), *Reflexiones sobre la didáctica de las ciencias experimentales* (pp. 373-379). Madrid: Universidad Complutense.
- Flecha, R. (1997). *Compartiendo palabras*. Barcelona: Paidós.
- Gadamer, H. (2001). *Verdad y método I*. Salamanca: Sígueme.
- Giraldo Ramírez, M. E. (2006). Tecnología-Comunicación-Educación: la tríada. Marco de referencia conceptual para la construcción de ambientes virtuales de enseñanza y de aprendizaje. *Un Modelo para la*

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

educación en ambientes virtuales. 9 (1), pp. 29-68. Recuperat des de <http://eav.upb.edu.co/banco/files/triadatce.pdf>

- Haton I Smith, D. Reflection in Teacher Education: Towards Definition and Implementation. En: *Teacher and Teacher Education*, 1995, 11 (1), pp. 33-49. Grea tBritain: Pergamon Pres sLtd.
- Imbernón, F(coord.), Bartolomé, L; Flecha, R; Gimeno Sacristán, J; Giroux, H, Macedo, D; McLaren,P; Popkewitz, T.S. (1999). La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato. Barcelona: Graó.
- Kenny, RF., i Andrews, BW. *Reflection and Presentice Teachers: Devopment of a Reflective Seminar*. En: Anual Meeting of Canadian Association for Teacher Education. Ottawa, ON, June 1993.
- Korthagen, F. i Russell, T. (1996). Teachers who teach teachers: reflections on a teacher education. *Canadian Journal of Education*, 21 (3), pp. 311-358.
- Latorre, A., del Rincón, D. y Arnal, J. (1996). Bases metodológicas de la investigación educativa. Barcelona: Hurtado Ediciones.
- León, O i Montero, I. (1999). Diseño de Investigaciones. Madrid: McGraw-Hill.
- Mateo, J.,Vidal, C. (1997). *Enfocaments i àmbits de la investigació psicopedagògica*. Barcelona: UOC.
- McMahan, SI. Using Documental Writtenand Oral Dialogue to Undestandand Challenge Presence Teachers Reflections. En: *Teacher Education*, 1997, 13 (2) , pp. 199-213.
- Marqués Graells, P. Sociedad de la información. Nueva cultura. *Revista comunicación y pedagogía*, vol. 272, pp. 17-19, 2001.
- Marqués P. (2001) *Impacto de las TIC en el mundo educativo. Funciones y limitaciones de las TIC en educación*. En J. Majó Y P. Marqués. La revolución educativa en la era de Internet. CissPraxis, Barcelona.
- Munby Russell, T. *Findind a Voice while learning to toach*. The Falmer Press, 1 Gunpowder Square. London: ECAA 3DE, 1997.
- Nahoum, C. (1985). *La entrevista psicológica*. Buenos Aires: Kapelusz.
- Perrenoud, P. (1996). *La construcción del éxito y del fracaso escolar*. La Coruña : Fundacion Paideiai Madrid : Ediciones Morata,
- Perrenoud, P. (2004). *Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar. Profesionalización y razón pedagógica*. Barcelona : Graó
- Pultorak, EG. Following th edevelopmental proSxccess of reflection in novici teachers: Threeyears of investigation. *Journal of TeacherEdication*, 1996, 47, pp. 283-291.
- Sayago Z., B., i Chacón, MA. Las prácticasprofesionles en la formacióndocente: hacia un nuevodiario de ruta. *Educere*, 2006, 10 (32), pp. 55-66.
- Sierra i Arizmendiarieta, B. La comprensión de la relación teoria-práctica: una clave epistemològica de la didàctica. *Revista de Educació*m, 2007, 342, pp. 553-576.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

- Sigalés, C. (2004). Formación universitaria y TIC: nuevos usos y nuevos roles. *Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento*, (1) 1. Recuperat de <http://rusc.uoc.edu/ojs/index.php/rusc/article/view/v1n1-sigales/v1n1-sigales>
- Schön, D. Teaching artistry through reflection-in-action. En *Educating the reflective practitioner* (San Francisco), 22-40. — (1998). *El profesional reflexivo. Cómo piensan los profesionales cuando actúan*. Barcelona: Paidós Ibérica.
- Schön, D. (1992). *La formación de profesionales reflexivos: Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones*. Temas de educación. Barcelona: Paidós.
- Somekh B. (2007). *Pedagogy and learning with ICT. Researching the art of innovation*. London, Routledge. Taylor and Francis Group.
- Sparks-Langer, GM.; Simmons, JM.; Pasch.; Colton, A. iStarko, A. Reflective pedagogical thinking: How can we promote it and measure it? *Journal of Teacher Education*, 1990, 41 (4), pp. 23-32.
- Grupo practicareflexiva.pro (2011). «La formación en práctica reflexiva y los equipos directivos de los centros educativos». Barcelona: Graó.
- Tardif, M. iZiarco, H. *Continuités et Ruptures dans la Formation des Maitres au Québec*. LavalCanadá: Les presses de l'UniversitéLaval, 1997.
- Taylor, S. i Bogdan, R. (2002). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Méjico: Paidós.
- Valli, L. Listening to other voices: A Description of Teacher Reflection in the United States. En: *Peabody Journal of Education*, 1997.
- Van Manen, M. (2003). *Investigación educativa y experiencia vivida*. Barcelona: Idea Books.
- Zambrano Leal, A. (2006). Tres tipos de saber del profesor y competencias: una relación compleja. *Educere*, 10 (33), pp. 225-232.
- Zeichner, K. (1993). El maestro como profesional reflexivo. *Cuadernos de Pedagogía*, 220, pp. 44-45.

19. Annexos

Annex 1

Qüestionaris

Qüestionari 1

<https://docs.google.com/forms/d/1h4XJY45iN1t2KGxW2tFprcyc7YmeKZOgG9jm1tfUCQE/viewform>

Aquesta enquesta pretén saber les opinions dels i de les docents respecte a l'ús de les TIC a l'aula

* **Necessari**

Dones teu consentiment per participar en aquesta investigació? *

Aquest qüestionari té dues parts, d'aquesta manera no serà tant llarg. Avui podràs omplir la primera i en breu rebràs la segona. Moltes gràcies per la teva participació.

- Sí, dono el meu consentiment.
- No, no dono el meu consentiment.

Indica'ns la teva adreça electrònica. *

Quina és la teva edat? *

- Entre 20 i 30 anys.
- Entre 31 i 40 anys.
- Entre 41 i 50 anys.
- Entre 51 i 60 anys.
- Més de 60 anys.

Ets... *

- Home
- Dona

La teva experiència docent és de ... *

- Entre 0 i 5 anys d'experiència.
- Entre 6 i 10 anys d'experiència.
- Entre 11 i 15 anys d'experiència.
- Entre 16 i 20 anys d'experiència.
- Més de 20 anys d'experiència.

Quina o quines titulacions disposes? *

- Graduat/da.
- Diplomats/da.
- Llicenciat/da.
- Altres.

Disposes de connexió Internet a casa? *

- Sense connexió.
- Bàsica.
- Alta velocitat.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Quina és la formació TIC que has rebut? *

- Sense formació en TIC.
- D'altres companys/es.
- Cursos particulars.
- Cursos d'empresa o administració.
- Autodidacta.

Quin és el teu nivell en coneixements de les TIC? *

TIC: Tecnologia de la informació i la comunicació.

- Nivell d'usuari (no tens coneixements ni utilitzes aplicacions ofimàtiques habituals, ni ets usuari d'Internet o correu electrònic).
- Nivell bàsic (ús de les eines habituals d'usuari final (paquets ofimàtics), o bé navegar per Internet i utilitzar el correu electrònic).
- Nivell mitjà (tens coneixement ampli de les eines informàtiques habituals; i/o capacitat per establir la connexió del teu equip a Internet i a xarxes locals).
- Nivell avançat o d'expert (tens coneixement i manipulació del hardware i ofimàtica del seu equip; gestió de xarxa i/o programació i administració de sistemes informàtics).

Per a què fas servir Internet habitualment? *

- Xat.
- Simulacions.
- Dissenyar web.
- Publicar continguts.
- Accedir a fòrums.

En quina àrea utilitzes les TIC? *

- Llengua Catalana.
- Llengua Castellana.
- Llengua Anglesa.
- Matemàtiques.
- Coneixement del Medi.
- Música.
- Ed. Visual i Plàstica.
- Religió
- Ed. Física.
- Altres.

Quin percentatge de temps uses Internet a la teva àrea? *

- Menys d'un 10%.
- Entre un 10 i un 30%.
- Entre un 30 i un 50%.
- Més d'un 50%

Quins dels següents recursos informàtics educatius d'elaboració pròpia utilitzes? *

- No n'utilitzo.
- Bloc.
- Webquest.
- Presentacions.
- Fitxes procés textos.
- Altres:

De les següents funcions comunicatives d'Internet, quines utilitzes? *

- Correu electrònic famílies.
- Fòrums de docents.
- Correu electrònic alumnes.
- Correu electrònic amb companys/es centre.
- Altres
- Cap

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Després de llegir cada proposta, marca en cada cas si et reconeixes en aquesta competència i deixa-ho en blanc si no et veus reflectit en ella. *

- Integro recursos TIC (com a instrument, com a recurs didàctic i com a contingut d'aprenentatge) en els plans docents i programes formatius del meu centre.
- Identifico recursos TIC aplicats a la meva/les meves àrea/àrees i dissenyo Intervencions didàctiques contextualitzades i aplicades a l'organització de les classes.
- Aprofito els continguts de la meva assignatura, per plantejar a l'alumnat una interacció, ús de multimèdia, i ubiqüitat a través d'Internet, com a suport a l'orientació del seu aprenentatge, per individualitzar i tractar millor la diversitat.
- Proposo a l'alumnat la realització de projectes col·laboratius en suport TIC a partir de fonts informatives obtingudes a Internet i amb l'ajuda dels canals comunicatius telemàtics.
- Ensensyo a l'alumnat les nocions bàsiques d'autoaprenentatge a través de les TIC perquè sàpiguen el que aquestes els poden aportar i el que no.
- Promoc l'ús d'estratègies d'aprenentatge autoregulat en l'alumnat perquè els plantegin la inquietud i curiositat per aprendre i la recerca d'informació.
- Aprofito els recursos i aplicacions TIC per a l'autoavaluació i l'avaluació de l'alumnat i de la pròpia acció formativa perquè identifiquin i valorin els nous aprenentatges i els relacionin amb els seus coneixements previs.
- Accedeixo a les fonts d'informació i recursos en suport TIC (revistes digitals, portals especialitzats, webs temàtiques, fòrums telemàtics, biblioteques, cursos, premsa digital, material autoinstructiu, etc.) Dedicades a les tasques dels formadors.
- Manejo aplicacions bàsiques de programes d'edició i publicació de pàgina web per realitzar aplicacions didàctiques basades en l'ús de pàgines web.

Coneixes la metodologia de la Pràctica Reflexiva? *

- Sí
- No
- N'he sentit a parlar, però no en tinc gaire coneixement.

Cada dia prens decisions pel que fa a la teva tasca com a docent amb les TIC. Analitza després les teves actuacions? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Si que ho faig, però no n'era conscient.
- Mai

Si fas aquest anàlisi, fas valoracions sobre aquest? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Mai

Contrastes amb algú aquest anàlisi? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Mai

Si has contestat positivament a la pregunta anterior, amb qui?

- Amb companys/es de l'escola.
- Amb la meva parella.
- Amb amics/gues.
- Amb d'altres professionals que em poden ajudar.

Proposes noves actuacions amb les TIC per millorar les ja portades a terme? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Mai

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

I Finalment, les portes a terme? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Mai

Creus que l'ús de les TIC aporta beneficis en l'assoliment dels aprenentatges dels alumnes? *

- Moit
- Bastant
- Poc
- Gens

Quins? *

- Més motivació.
- Més funcionalitat en els aprenentatges.
- Més preparats pel demà.
- Més autonomia davant dels aprenentatges.
- Més eficiència.
- Més universalitat.
- Més possibilitats.
- Altres:

Questionari 2

<https://docs.google.com/forms/d/1KsPWn6EQboiV4Q4dfbrFmx9enZUhp8IbRsmIrFqYes/viewform>

LES TIC A L'ESCOLA

Aquesta enquesta pretén saber les opinions dels i de les docents respecte a l'ús de les TIC a l'aula. Segona part.

* **Necessari**

Indica'ns la teva adreça electrònica. *

Quina és la formació TIC que has rebut? *

- D'altres companys/es.
- Sense formació en TIC.
- Cursos particulars.
- Cursos d'empresa o administració.
- Autodidacta.

Qualifica la formació TIC que has rebut fins ara. *

- Bona
- Regular.
- Dolenta,.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Quin tipus de formació necessites? *

- Cap
- Ofimàtica
- Telemàtica
- Tècnica
- Multimèdia
- Curricular

Quina formació et sembla més interessant? *

- Presencial
- A distància (convencional)
- E-learning
- Mixta o semipresencial

La formació del professorat en relació a les TIC és necessària. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Hi ha una cooperació i cultura col·laborativa entre docents en l'aplicació de les tecnologies. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Les tecnologies són fàcils d'aplicar en l'àmbit educatiu. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Les TIC estan reflectides en els documents del centre o en les programacions didàctiques. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Cal un equip coordinat dedicat a les TIC per impulsar al centre (o un coordinador TIC). *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

En quina àrea utilitzes les TIC? *

- Llengua Catalana.
- Llengua Castellana.
- Llengua anglesa.
- Matemàtiques.
- Coneixement del Medi.
- Música.
- Ed. Visual i Plàstica.
- Religió
- Ed. Física.
- Altres.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Quin percentatge de temps uses Internet a la teva àrea? *

- Menys d'un 10%.
- Entre un 10 i un 30%.
- Entre un 30 i un 50%.
- Més d'un 50%

Quins dels següents recursos informàtics educatius d'elaboració pròpia utilitzes? *

- No n'utilitzo.
- Bloc.
- Webquest.
- Presentacions.
- Fitxes procés textos.
- Altres:

Coneixes la metodologia de la Pràctica Reflexiva? *

- Sí
- No
- N'he sentit a parlar, però no en tinc gaire coneixement.

Cada dia prens decisions pel que fa a la teva tasca com a docent amb les TIC. Analitzes després les teves actuacions? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Si que ho faig, però no n'era conscient.
- Mai

Si fas aquest anàlisi, fas valoracions sobre aquest? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Mai

Contrastes amb algú aquest anàlisi? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Mai

Si has contestat positivament a la pregunta anterior, amb qui?

- Amb companys/es de l'escola.
- Amb la meua parella.
- Amb amics/gues.
- Amb d'altres professionals que em poden ajudar.

Proposes noves actuacions amb les TIC per millorar les ja portades a terme? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Mai

I Finalment, les portes a terme? *

- Sempre.
- Sovint.
- A vegades.
- Mai

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Marca en cada cas en quin lloc creus trobar-te en relació a cada proposta.

	M'agradaria potenciar.	Necessito més formació per portar-ho a terme a l'aula.	M'estic formant amb aquest àmbit i ho vull aplicar properament.	Ho porto a terme periòdicament	Promoc sempre amb els meus alumnes
Els recursos TIC (com a instrument, com a recurs didàctic i com a contingut d'aprenentatge) en els plans docents i programes formatius del meu centre.	☐	☐	☐	☐	☐
Recursos TIC aplicats a la meva/les meves àrea/àrees i dissenyo intervencions didàctiques contextualitzades i aplicades a l'organització de les classes.	☐	☐	☐	☐	☐
Els continguts de la meva assignatura, per plantejar a l'alumnat una interacció, ús de multimèdia, i ubicuitat a través d'Internet, com a suport a l'orientació del seu aprenentatge, per individualitzar i tractar millor la diversitat.	☐	☐	☐	☐	☐
Projectes col·laboratius en suport TIC a partir de fonts informatives obtingudes a Internet i amb l'ajuda dels canals comunicatius telemàtics.	☐	☐	☐	☐	☐

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Nocions bàsiques d'autoaprenentatge a través de les TIC perquè sàpiguen el que aquestes els poden aportar i el que no.

Ús d'estratègies d'aprenentatge autoregulat en l'alumnat perquè els plantegin la inquietud i curiositat per aprendre i la recerca d'informació.

Els recursos i aplicacions TIC per a l'autoavaluació i l'avaluació de l'alumnat i de la pròpia acció formativa perquè identifiquin i valorin els nous aprenentatges i els relacionin amb els seus coneixements previs.

Les fonts d'informació i recursos en suport TIC (revistes digitals, portals especialitzats, webs temàtiques, fòrums telemàtics, biblioteques, cursos, premsa digital, material autoinstructiu, etc.) Dedicades a les tasques dels formadors.

Les fonts d'informació i recursos en suport TIC (revistes digitals, portals especialitzats, webs temàtiques, fòrums telemàtics, biblioteques, cursos, premsa digital, material autoinstructiu, etc.) Dedicades a les tasques dels formadors.

Quan creus que has tingut més èxit amb l'ús de les TIC a l'aula? *

- La primera vegada que les vaig utilitzar.
- A mida que les he anat utilitzant i he anat adquirint experiència.
- Després de reflexionar sobre la meva tasca i aportar millores a aquesta.

Creus que l'ús de les TIC aporta beneficis en l'assoliment dels aprenentatges dels alumnes? *

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Quins? *

- Més motivació.
- Més funcionalitat en els aprenentatges.
- Més preparats pel demà.
- Més autonomia davant dels aprenentatges.
- Més eficiència.
- Més universalitat.
- Més possibilitats.
- Altres.

Els ordinadors han d'estar a l'aula. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

L'enfocament constructivista és l'adequat per a l'ús de les TIC. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Calen uns enfocaments tradicionals per integrar les tecnologies d'una vegada. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Interaccionar i canviar informació relativa a les TIC amb altres docents és útil i positiu. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Programo i incloc objectius, continguts i activitats en relació a les tecnologies en les programacions d'aula. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Considero que les TIC milloren en gran mesura la qualitat dels processos de ensenyament-aprenentatge. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Mantinc una pràctica reflexiva i indagadora per a una millor inclusió de les tecnologies en la pràctica educativa. *

Indica si estàs molt, poc, bastant o gens d'acord amb l'afirmació.

- Molt
- Bastant
- Poc
- Gens

Annex 2

Correu electrònic convidant a la participació a la investigació

Assumpte: Sol·licitud de participació en recerca

Benvolgut/da,

Actualment em trobo realitzant el treball final de recerca en *e-learning*, per a l'assignatura "Seminari d'iniciació a la recerca en educació i TIC". Aquest treball porta per títol "Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la Pràctica Reflexiva". Em poso en contacte amb tu com a docent d'un centre d'Ed. Infantil i Primària, ja que comptes amb una rica experiència que permetrà proporcionar una valuosa aportació a l'estudi de recerca al que tot seguit et convido a participar. L'estudi està dissenyat per ajudar a comprendre com es pot ajudar als docents, a partir de la pràctica reflexiva, a tenir una actitud positiva envers l'ús de les TIC a l'aula.

La participació és voluntària. Ara bé, dedicar uns pocs minuts del vostre temps a aquest estudi pot ser molt útil ja que us permetrà reflexionar sobre les vostres pròpies experiències, percepcions i emocions. A més, els resultats que se n'obtidran (i que us farà arribar pel mateix mitjà que aquesta convocatòria o directament per petició vostra al correu que m'indiqueu) podrien servir per influir en la futura aplicació de les TIC en el nostre sistema educatiu.

Per participar, simplement de respondre a el formulari que trobareu a continuació que descriu els detalls d'aquest estudi i us demanarà el consentiment informat. S'estima que no necessitareu més de 5-10 minuts per a completar-la.

Gràcies per considerar aquesta enquesta. Quedo a la vostra disposició per qualsevol aclariment a través del correu: c_dalmau@uoc.edu

Atentament,

Cristina Dalmau Cerdà

Participant al Seminari d'Iniciació a la Recerca

Màster Educació i *E-learning*

UOC

Annex 3

Entrevistes

N.G.S.

Diplomada en Mestre d'Educació Infantil

Actualment mestra de P4 a l'escola José Echegaray

- 1. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?**

Sí, el contingut em serà molt útil quan ho posi tot en pràctica. Des de llavors faig més ús de les TIC.

- 2. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teva pràctica diària per millorar la teva tasca pedagògica?**

Sí, però no ho faig formalment pròpiament dit. No sempre ho escric. Aquests dies que faig una mateixa tasca amb mig grup cada vegada, me n'adono que a l'acabar amb el primer grup i reflexionar sobre el treball portat a terme, amb el segon la pràctica a vegades és diferent i més fructífera.

- 3. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teva tasca docent?**

Pot ajudar molt, perquè no sempre s'ha de fer tot de la mateixa manera i perquè hagi plantejat una activitat molt pautada no ha de ser exitosa immediatament, sinó que la reflexió porta a la millora d'aquesta.

- 4. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?**

Sí, a mi m'ha servit per centrar molt més la seva atenció. Els agrada molt i estan molt més motivats.

- 5. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?**

Sí, sempre que tingui les eines adequades sí.

- 6. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valora l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?**

Ho valoro molt positivament. On es fa més palesa la seva evolució és en l'autonomia.

- 7. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?**

Des de la personalització dels aprenentatges a la mateixa autonomia.

- 8. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?**

Perills n'hi ha, però els meus alumnes de P4 encara no saben accedir ells sols a webs perilloses.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Un dels inconvenients que veig més és que necessites preparar molt el material abans de treballar-lo amb els alumnes. Per exemple, amb el bloc cal tenir tot el programari actualitzar perquè sinó et pots trobar que no pots obrir links que tens preparats i llavors acaba essent un desastre.

9. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC?

Sí, i tant. He descobert coses que no sabia. Reflexionava sovint, però mai havia estat conscient del suc que en podia treure.

D.P.M

Diplomat en Mestre d'Educació Física

Grau superior en telecomunicacions

Actualment Cap d'Estudis i mestre d'Educació Física i llengua catalana de Cicle Inicial a l'escola José Echegaray

1. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?

Si. M'ha estat molt útil. Ara faig servir més les TIC.

2. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teva pràctica diària per millorar la teva tasca pedagògica?

Si. M'ha servit per replantejar les diverses possibilitats que ofereixen les TIC.

3. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teva tasca docent?

Em pot fer millor professional i millorar la meva feina vers als alumnes.

4. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?

Si. L'ús de les TIC ens ofereix molts recursos per atendre la diversitat dels alumnes i millorar-los individualment.

5. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?

Ara mateix, ja les utilitzo amb molta freqüència.

6. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valora l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?

La formació rebuda no incideix directament amb els alumnes, però els permetrà millorar a partir de que jo ho desenvolupi dintre la meva tasca.

7. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Adaptar les metodologies a les necessitats dels alumnes, interactuar amb l'alumne dintre i fora de l'escola, reduir l'ús de paper i materials escolars i immediatesa en la recerca i compartiment d'informació.

8. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?

Problemes amb la xarxa, informació incorrecta o poc contrastada i diferències entre els recursos dels alumnes.

9. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC?

Jo ja les faig servir, però pel que he vist aquesta metodologia ha motivat molts mestres del claustre. Crec que és una bona eina.

M.M.B.

Diplomada en Mestre d'Educació Primària

Actualment tutor de 2n d'Educació Primària a l'escola José Echegaray

1. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?

La majoria dels conceptes que es van explicar ja els portava a terme, bé a l'aula o a la meua vida personal. Tot i així, es van donar algunes altres aportacions i/o idees que no havia portat a la pràctica, com per exemple el fet de posar enllaços en el bloc del nostre nivell. Des de llavors també he tractat de promoure una mica més la participació per part de l'alumnat en el bloc de la nostra classe.

2. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teva pràctica diària per millorar la teva tasca pedagògica?

Una mica. Més que res el que més m'ha agradat ha sigut el fet de poder compartir experiències entre els companys del meu centre. Amb les aportacions de cada nivell o cicle em vaig adonar d'altres aplicacions que podia portar a la pràctica.

3. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teva tasca docent?

Penso que és una metodologia que ens pot aportar molt, i no sols com a docent, sinó també en el nostre dia a dia personal. No obstant, crec que en un principi, ha de portar-se a terme aquesta reflexió de manera guiada per una persona que en conegui del tema i la metodologia en si.

4. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?

Sobre tot en motivació i efectivitat. Les TIC són una eina excel·lent per treballar amb els/les nens/es. Una gran ajuda per poder atendre a la diversitat i el més important, una eina molt actual. Les persones ens hem d'anar renovant contínuament per adaptar-nos a cadascuna de les novetats i a la societat actual. En el cas dels mestres, aquesta premissa s'acrea encara més.

5. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?

Ja les feia força a l'aula i sobretot a la meua vida personal. Potser, li trobo més aplicacions i les pugui aplicar a l'aula cada dia.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

- 6. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valora l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?**

Malauradament, aquest curs encara no he pogut fer bastant com per emetre una gran valoració del meu grup. Segurament el curs vinent serà un aspecte que potenciaré més.

- 7. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?**

Motivació, eficiència i activitat en general. L'autonomia i l'autoavaluació de l'alumnat són punts forts a potenciar.

- 8. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?**

Com a inconvenients, la logística. Tot i que al meu centre, ara per ara està bastant ben organitzat, resulta més incòmode i complex treballar amb els ordinadors amb nens petits. La majoria del grup no tenen ordinadors a casa i no tenen formació prèvia pel que costa una mica veure l'evolució i poder atendre a tot l'alumnat d'una manera eficient.

- 9. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC?**

Doncs sí. Com ja he dit el fet de compartir amb company/es m'ha fet veure que encara em queda molt per explorar i en tinc moltes ganes. Crec que sobretot m'haig d'esforçar més en la participació dels meus alumnes.

E.G.P.

Diplomada en Mestre d'Educació Musical

DEI (declaració eclesiàstica d'idoneïtat).

Actualment tutora de 4t d'Educació Primària a l'escola José Echegaray

- 1. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?**

Sí. Des de llavors faig més o menys el mateix, però tinc intenció de fer-ne més ús.

- 2. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teva pràctica diària per millorar la teva tasca pedagògica?**

Sí, si si. Més que res perquè ara et penses una mica més les coses. Fer-ho més de manera conscient, abans era inconscient.

- 3. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teva tasca docent?**

Home, una vegada ho saps aplicat és molt útil.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

- 4. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?**

Sí. Per començar tot és molt més visual, després, que hi ha moltes activitats interactives que els ajuden molt i per acabar la rapidesa i la motivació.

- 5. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?**

Sí, segur.

- 6. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valora l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?**

Molt positivament, i sobretot es nota amb la motivació, els motiva molt més i poden gaudir del que estan treballant.

- 7. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?**

Més motivació per part de l'alumnat, aprenen més ràpidament i a més es formen amb les TIC que clarament és el futur.

- 8. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?**

Per exemple, si els nens a casa no tenen ordinador és més difícil que facin la feina. Caldria seleccionar bé on poden accedir i on no, perquè hi ha continguts inadequats. A més hi ha molta informació "barata" que no val res.

- 9. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC?**

Sí. De totes maneres sóc conscient que m'hi haig de posar més, ara és un inici i a partir d'aquí és posar-s'hi.

I.V.P.

Diplomada en Mestre d'Educació Primària

Actualment tutor de 4t d'Educació Primària a l'escola José Echegaray

- 10. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?**

Sí. Des de llavors faig més ús.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

11. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teva pràctica diària per millorar la teva tasca pedagògica?

Sempre, encara que no s'apliqui i es porti a terme tot el que a un li agradaria.

12. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teva tasca docent?

En un 100%. Penso que sense reflexió no hi ha plantejament de dubtes i no es busquen innovacions o correccions per millorar i per tant no hi ha progrés.

13. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?

Si. Els fa més dinàmics, interactius i atractius. Els nens es mostren més motivats i actius i el grau d'aprenentatge és més alt.

14. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?

La idea és anar utilitzant cada vegada més els recursos tecnològics dels que disposem.

15. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valora l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?

La veritat és que el canvi no l'he notat gaire, penso que ha de passar més temps per veure-ho.

16. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?

Més motivació per part de l'alumnat. Més dinamisme i interacció en l'aprenentatge. Aprenentatge més significatiu. Facilitats i rapidesa per elaborar tasques. Treball a distància (des de casa).

17. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?

Tots els perills que porta el fet d'utilitzar lliurement Internet (pàgines de violència, sexe, etc.)

Avaries electròniques i problemes de connexió que dificulten la fluïdesa i eficàcia de les sessions didàctiques.

Material obsolet i dificultat per obtenir recursos informàtics de qualitat.

18. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC?

Home, la veritat és que sí. Com ja t'he dit crec que sense reflexió no hi ha progrés i aquests dies ho hem fet molt sobretot en positiu. Ja les he començat a fer servir més, i espero continuar encara més.

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

M.T.M

Magisteri de Ciències Socials

Llicenciatura en història General i Geografia.

Post-grau en Ed. Infantil

DEI (declaració eclesialística d'idoneïtat).

- 1. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?**

Jo utilitzo poc les TIC, ja que la meua àrea (religió) no dona tant de si. De totes mai no m'han agradat gaire les noves tecnologies i em costa molt fer-ne ús.

- 2. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teua pràctica diària per millorar la teua tasca pedagògica?**

Sí que m'ha servit, per plantejar-me la meua tasca docent, la meua programació, etc.

- 3. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teua tasca docent?**

És molt important. Si no reflexiones no pots ni mantenir-te ni millorar ni res.

- 4. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?**

Penso que sí que els millora perquè és una eina molta atractiva per ells. Encara que l'utilitzo poc, crec que sí que és necessària pels alumnes.

- 5. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?**

La meua intenció és que sí, tot i que sóc conscient de les meves limitacions. Compartir experiències amb els meus companys/es m'ha donat forces per plantejar-me futures actuacions amb les TIC.

- 6. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valora l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?**

Precisament els meus alumnes amb mi les utilitzen poc. Encara que intento adequar les activitats per fer-les més atractives.

Aquests dies he iniciat l'ús del bloc de religió i ho he compartit amb ells. Sí puc dir que l'aspecte més rellevant ha estat la seva sorpresa i motivació.

7. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?

Que els alumnes puguin compartir coneixements i experiències, posar en comú els descobriments individuals, la motivació és molt major, els aprenentatges sovint tenen més funcionalitat, ajuda a que els alumnes puguin expressar opinions personals, donar millor atenció als alumnes amb necessitats educatives, etc.

8. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?

Que puguin accedir a continguts de webs que no són adients per la seva edat, que no puguin comprendre bé el significat d'alguns temes que es troben i la dificultat que alguns alumnes poden tenir després per poder accedir des de casa seva (tot i que hi ha alternatives que des de l'escola es poden fomentar).

9. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC?

El cert és que sí. Sóc conscient de les meves limitacions, però estic motivada a utilitzar-les més. Espero sortir-me'n.

A. A. B.

Diplomada en Mestre d'Educació Especial

Actualment mestra de l'Aula d'Acollida al Cicle Superior a l'escola José Echegaray

1. La formació que has portat a terme darrerament sobre les TIC t'ha estat útil per la teva tasca docent? Fas des de llavors més, igual o menys ús d'aquestes?

Sí. Només una mica més, principalment per manca de temps.

2. T'ha resultat útil reflexionar sobre la teva pràctica diària per millorar la teva tasca pedagògica?

Sí.

3. Com docent, fins a quin punt penses que la Pràctica Reflexiva pot ajudar a la teva tasca docent?

Sempre s'aprèn més per l'experiència, d'aquesta manera si fas la reflexió trobaràs aspectes que no cal variar perquè ja han funcionat, però hi hauran d'altres que bé es poden millorar, o bé, que s'han de desestimar perquè no ha funcionat.

4. Com a docent, creus que l'ús generalitzat de les TIC a l'aula millora els aprenentatges dels alumnes? En quina mesura?

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Sí. És una eina més per obrir al nostre alumnat als coneixements de diferents maneres i amb el món de les tecnologies.

5. A partir d'ara, creus que utilitzaràs les TIC amb més freqüència?

Sí, s'intentarà, aquesta és la meva intenció a dia d'avui.

6. Ara que has rebut més formació sobre les TIC a l'aula, com valora l'evolució dels teus alumnes en el desenvolupament de les seves habilitats TIC? En quins aspectes es nota de forma més palesa aquesta evolució?

Molt bona. Sobretot es fa més palès en l'ampliació d'activitats.

7. Quins beneficis creus que pot aportar l'ús de les TIC a l'aula?

Una eina immediata per ampliar, elaborar, consultar, crear ... coneixements.

8. Quins inconvenients i perills trobes en l'ús de les TIC a l'aula?

Fer un mal ús i un mal control.

9. Creus que la Pràctica Reflexiva t'ha motivat a utilitzar més les TIC?

Sí, és clar que sí. De moment ja estic pensant cosetes de cara al curs vinent, per tenir-les més present des del primer dia.

Annex 4

Exemple formació portada a terme

Programació Sessió 1

- Objectiu de cada sessió
- Desplegament de cada sessió tenint en compte l'estructura ERIT: Experiències, reflexió, interacció i teoria (veure annex)
- Activitats i dinàmiques de grup de cadascuna d'aquestes parts.

Objectiu	Activitat	Material	Temps
-presentació -crear comunitat d'aprenentatge	El símbol	-pissarra -ordinador	10'
Compartir els objectius d' assessorament amb les assistents per tal d'implicar-los en el seu propi aprenentatge	Elaboració de la carta de compromís de formació. Per grups de 3 redactar 1 o 2 objectius sobre el que esperen aprendre. Cada grup ho escriu en un full de color diferent. Després s'enganxa en un suport per tal de compartir els objectius amb tot el grup i així arribar a un consens sobre allò que es vol aprendre.	-fulls de colors -pissarra -retolador	15'
Conèixer les competències TIC	Puzzle d'Aronson	- Imatges impreses - Ordinador i projector	45'
Ser capaç de sintetitzar, manifestar una emoció i compartir-ho	Ronda de tancament: Com me'n vaig? Què m'emporto? - Dir una paraula que defineixi les emocions		10'
Reflexionar	- Què m'emporto de cada sessió? (fitxa)	Fitxa	10'

El símbol

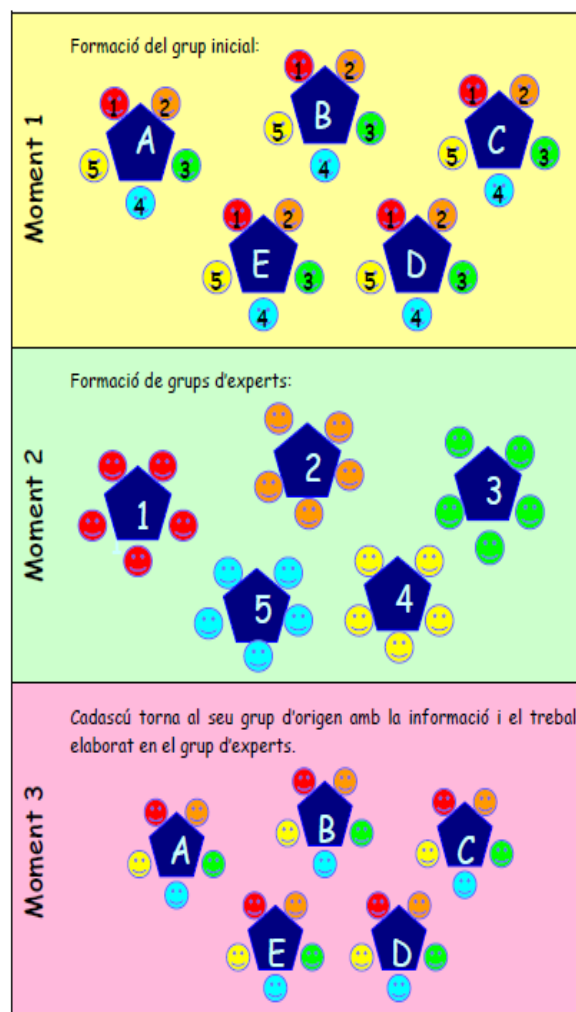
Es tracta que cada persona s'identifiqui amb un símbol. Primer ho comparteix amb el grup i explica perquè l'ha escollit. Seguidament es comparteix amb el gran grup, una persona del grup explica cada símbol tot indicant les característiques principals. Una altra persona pot utilitzar un ordinador i anar anotant la persona, el símbol i les característiques principals de cadascú. Posteriorment és interessant compartir un document on cada persona afegeix el seu símbol amb una imatge.

Elaboració de la carta de compromís de formació

Per grups de 3 redactar 1 o 2 objectius sobre el que esperen aprendre. Cada grup ho escriu en un full de color diferent. Després s'enganxa en un suport per tal de compartir els objectius amb tot el grup i així arribar a un consens sobre allò que es vol aprendre.

Puzzle d'Aronson

Tècnica del Puzzle d'Aronson

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

Ronda de Tancament

Com me'n vaig? Què m'emporto? Cada persona cal que respongui aquestes preguntes amb una paraula. L'objectiu és que es sintetitzi en una paraula clau el treball portat a terme al llarg de la sessió. Aquesta activitat s'inicia i s'explica per primera vegada en aquesta sessió, però s'anirà repetint al llarg de la formació.

Programació Sessió 2

Objectiu	Activitat	Material	Temps
Assentar el treball de la sessió anterior.	Recordar allò que es va treballar en la sessió passada Anotar les idees principals a la pissarra	-pissarra	10'
Crear comunitat i cohesió.	La meva professió i jo	- Pissarra - Ordinador i projector	15'
Concepte: el núvol	El concepte del núvol	- Ordinador i projector	45'
Ser capaç de sintetitzar, manifestar una emoció i compartir-ho	- Avaluació figuroanalògica (metàfores) Quin moment de la sessió fotografiaries i perquè. (portar imatges)	imatges	10'
Reflexionar	- Recordar anotar en la fitxa "Què m'emporto de cada sessió?" (fitxa)	Fitxa	10'

Al final de la sessió proposem que per al proper dia pensi una activitat d'aula de TIC amb que li agradi especialment o es senti còmode.

Recordem

Recordar allò que es va treballar en la sessió passada
Anotar les idees principals a la pissarra i fer èmfasi en els aspectes que volem destacar.

La núvol i jo

Treball individual (10 minuts)

§ Què m' entusiasma de la meva professió en relació a les TIC?

§ Què em motiva per ser professora o professor en relació a les TIC?

§ Com a docent, què faig bé en relació a les TIC??

§ Quines estratègies TIC utilitzo per aconseguir fer-ho bé?

§ Buscar una "cosa petita" relacionada amb les TIC que m'agradaria fer (a l'aula, com a profe) i encara no faig.

Treball en grup (20 minuts)

Intercanvieu breument la vostra reflexió individual i

Busqueu estratègies o habilitats comunes en relació a les TIC que us permeten fer-ho bé.

§

§

§

§

Busqueu coincidències en allò que us agradaria fer i encara no feu.

I acabem: **Què heu posat de relleu sobre vosaltres com a docents?**

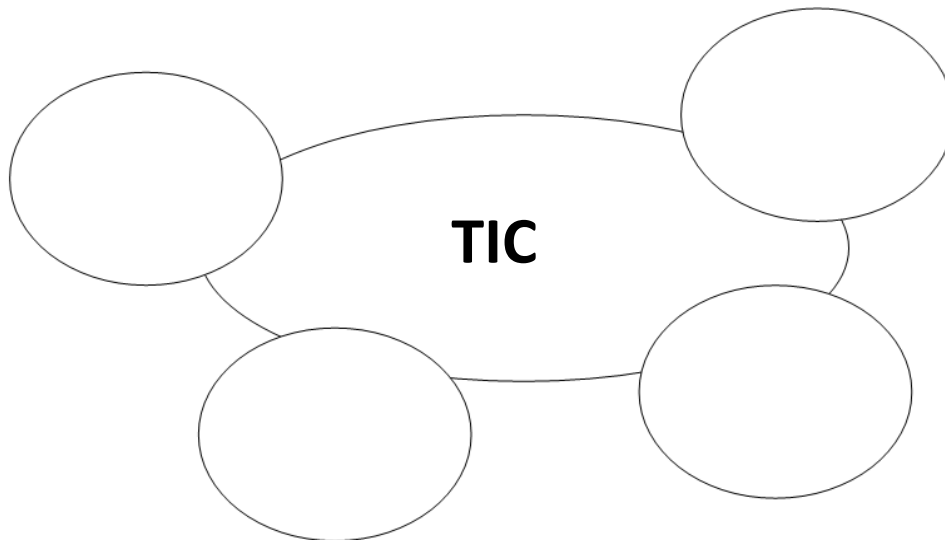
El concepte de les TIC. Paraules clau.

Activitat individual (2 minuts)

Escriu només **3 o 4 paraules** clau que associes al concepte de llengua. No has d'escriure text.

Activitat individual (2 minuts)

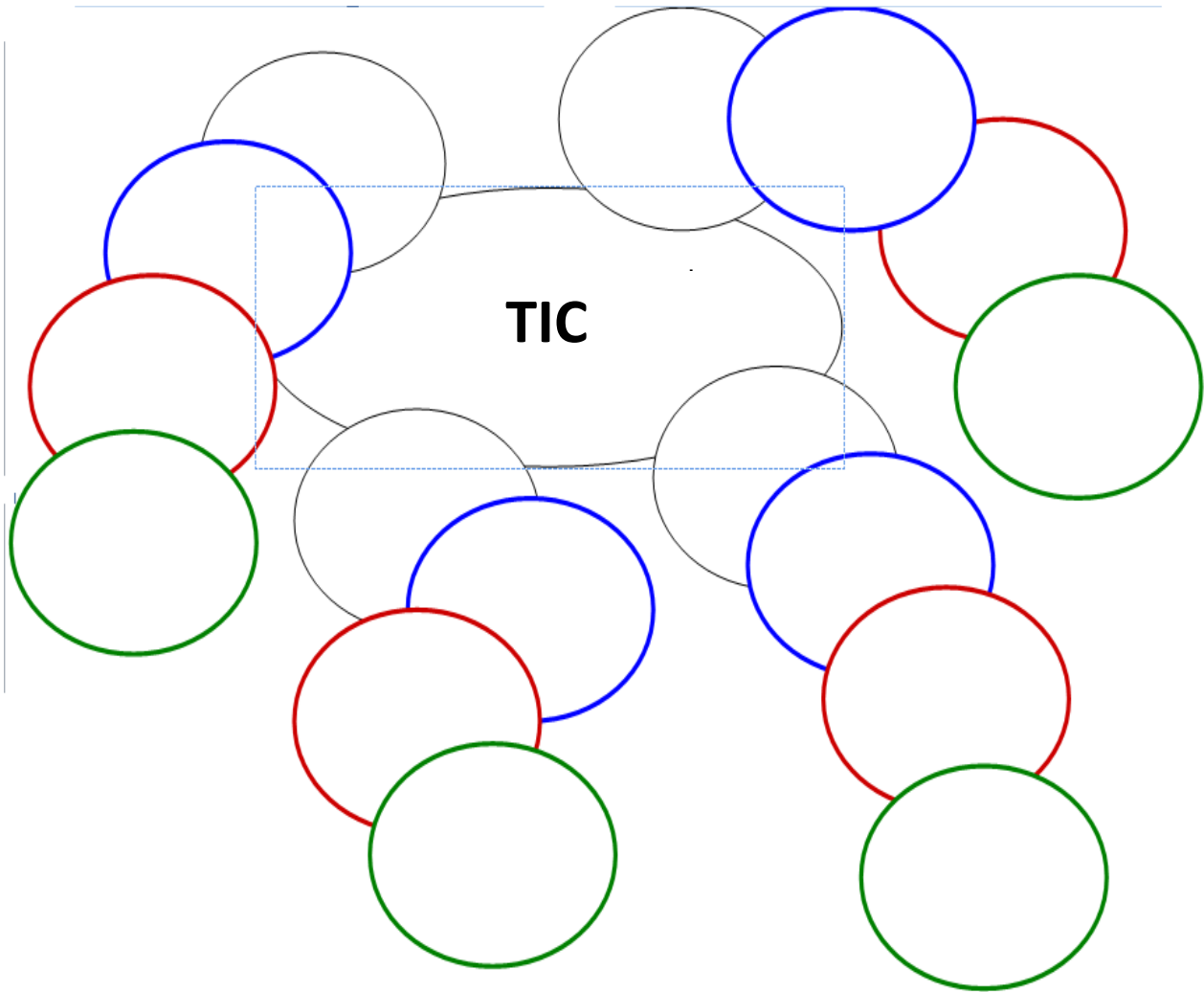
Escriu només **3 o 4 paraules** clau que associes al concepte de llengua. No has d'escriure text.

Activitat de grup

1. Intercanvieu breument les vostres paraules.
2. Al darrera del full, afegiu al mapa, als cercles en diferents colors, aquelles paraules clau **diferents** que les altres persones del grup han considerat.

- segurament que en quedaran de buits -

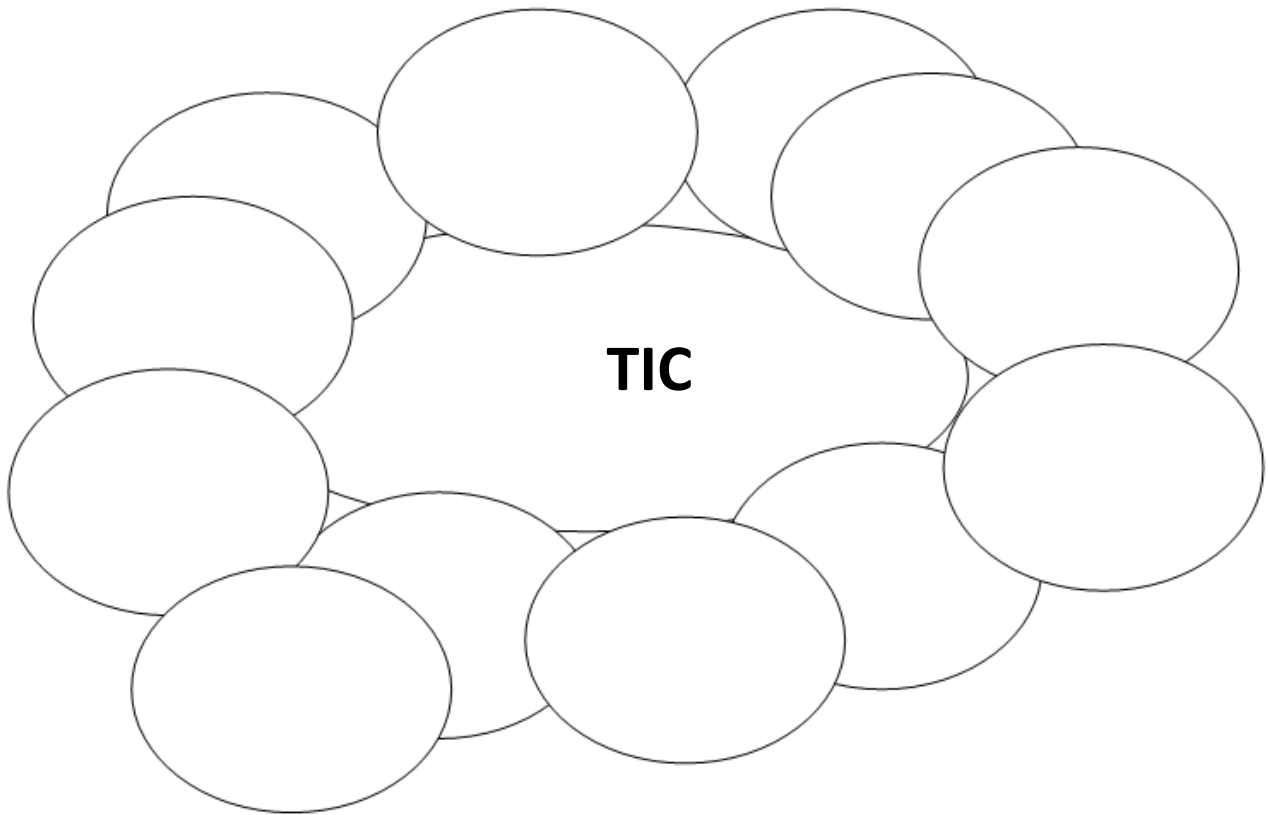
Activitat de gran grup (10 minuts)

1. A la pissarra: recull de tots els grups.

2. Reflexió final:

- **Què hem fet?**
- **Com ho hem fet?**
- **Per què ho fem?**

Recull de les idees del grup

Activitat de gran grup

1. A la pissarra: recull de tots els grups.

2. Reflexió final:

- Què hem fet?
- Com ho hem fet?
- Per què ho fem?

Recull de les idees del grup

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

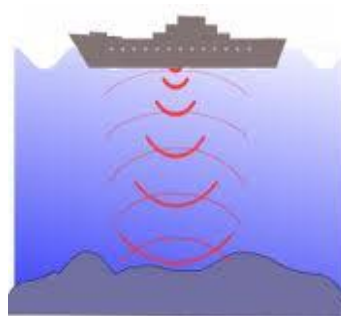
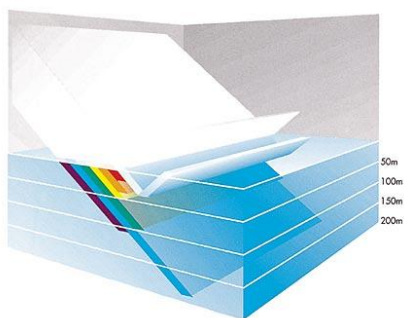
- Avaluació figuroanalògica (metàfores)

Què fotografiaries de la sessió d'avui?

Nombre d'idees que han sorgit?

S'ha construït alguna idea?

Hem aprofundit en el tema?

Exemple de moment de treball grupal.

Annex 5

Taules recull dades qüestionaris

Subjectes	Consentiment	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.1.2	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	4.1	4.2.1
Subjecte 1	Si, dono el meu consentiment.	1	2	1	2	2	1	1, 4	1	3	4, 5, 6	4	1	1	2	2	1	4, 6, 7, 9, 10	1, 2, 3, 4, 5, 6, 10
Subjecte 2	Si, dono el meu consentiment.	4	2	5	2	3	1, 4	1, 4	1	2	3, 5, 6	4	1	2	2	3	1	8, 9, 10	1, 4
Subjecte 3	Si, dono el meu consentiment.	2	2	3	2	3	1, 5	1, 4, 5	1	2	2, 3, 4	4	1	1	2	2	1	8, 9, 10	1, 3, 4
Subjecte 4	Si, dono el meu consentiment.	4	2	2	3	3	5	1, 4, 5	1	2	2, 3, 4	4	1	1	2	2	1	6, 7, 8, 9, 10	1, 4
Subjecte 5	Si, dono el meu consentiment.	1	2	1	2	3	1, 5	1, 4, 5	1	3	2, 3, 5	4	1	2	2	2	2	4, 7, 9, 10	1, 5, 7, 10
Subjecte 6	Si, dono el meu consentiment.	3	2	5	2	3	4, 5	4, 5	1	3	3, 5	4	1	1	1	1	2	1, 5, 7, 8, 9, 10	4, 5, 6, 7, 10
Subjecte 7	Si, dono el meu consentiment.	2	1	1	2	2	3, 4	3, 4	1	4	3, 6	3	1	1	1	1	1	3, 4, 7, 8, 9, 10	1, 5, 7, 9
Subjecte 8	Si, dono el meu consentiment.	2	2	5	2	2	4	4	1	2	2, 3, 4,	4	1	1	2	2	1	7, 8, 9, 10	1, 4, 5, 10
Subjecte 9	Si, dono el meu consentiment.	2	2	2	3	2	4, 5	1, 4, 5	1	2	3, 5, 6	4	1	1	2	2	1	8, 9, 10	1, 2, 4, 5, 7
Subjecte 10	Si, dono el meu consentiment.	2	2	3	2	3	5	4, 5	1	3	3, 5	4	1	1	2	1	1	4, 5, 6, 7, 8, 9,	1, 4, 5
Subjecte 11	Si, dono el meu consentiment.	2	2	1	2	1	1	1, 4	1	3	2, 3, 5	4	1	2	2	2	2	1, 4, 5, 6, 9, 10	6
Subjecte 12	Si, dono el meu consentiment.	3	2	3	2	3	4	4	1	2	3, 5	4	1	2	2	2	1	7, 8, 9, 10	4, 5
Subjecte 13	Si, dono el meu consentiment.	2	2	2	2	3	4	4	1	2	2, 3, 4,	4	1	2	2	2	2	9, 10	3
Subjecte 14	Si, dono el meu consentiment.	2	2	3	1	3	3, 5	1, 4, 5	1	2	4, 5	4	1	1	1	1	1	1, 7, 9, 10	1, 2, 4, 5, 7, 10
Subjecte 15	Si, dono el meu consentiment.	1	1	1	2	2	3, 5	1, 4, 5	1	3	3, 5, 6	4	1	2	2	2	1	4, 7, 9, 10	1, 4, 5, 7
Subjecte 16	Si, dono el meu consentiment.	1	2	1	2	3	1, 5	1, 4, 5	1	3	3, 5	4	2	1	2	2	1	4, 7, 8, 9, 10	1, 4, 7
Subjecte 17	Si, dono el meu consentiment.	3	2	5	1	3	1	1, 4	1	2	3, 5, 6	4	1	2	2	2	1	7, 8, 9, 10	8
Subjecte 18	Si, dono el meu consentiment.	2	2	1	2	3	1, 4	1, 4, 5	1	2	3, 4, 5,	3	1	1	2	2	1	4, 7, 8, 9, 10	4, 7
Subjecte 19	Si, dono el meu consentiment.	2	2	3	2	3	1	1, 4, 5	1	2	3, 4, 5,	4	1	2	2	2	2	1, 9, 10	4, 5, 7
Subjecte 20	Si, dono el meu consentiment.	4	2	5	3	3	1, 4	1, 4, 5	2	2	5	1	2	2	2	2	2	8, 9, 10	1, 4, 7
Subjecte 21	Si, dono el meu consentiment.	2	2	2	2	2	1, 5	1, 4, 5	1	2	3, 4, 5,	4	1	1	2	2	1	8, 9, 10	7, 10
Subjecte 22	Si, dono el meu consentiment.	2	1	2	2	3	1, 4	1, 4, 5	1	4	4, 5	3	1	1	2	2	1	8, 9, 10	9
Subjecte 23	Si, dono el meu consentiment.	1	2	2	2	3	1, 5	1, 4, 5	1	2	3, 5, 6	4	1	1	2	2	1	8, 9, 10	3
Subjecte 24	Si, dono el meu consentiment.	1	2	2	2	3	1, 5	1, 4, 5	1	2	3, 5, 6	1	1	1	1	2	1	8, 9, 10	1, 5
Subjecte 25	Si, dono el meu consentiment.	3	2	2	2	3	1, 5	1, 4, 5	2	2	3, 4, 5,	1	1	2	3	3	2	8, 9, 10	10
Subjecte 26	Si, dono el meu consentiment.	2	2	3	2	3	1, 5	1, 4, 5	1	2	3, 4, 5,	4	1	1	2	2	2	4, 7, 8, 9	5
Subjecte 27	Si, dono el meu consentiment.	1	2	2	2	3	1, 4, 5	1, 4, 5	1	2	4, 5, 6	3	1	1	2	2	1	7, 8, 9	1, 4, 5, 10
Subjecte 28	Si, dono el meu consentiment.	1	2	1	2	3	1, 4, 5	1, 4, 5	1	4	4, 5, 6	4	1	1	1	2	1	4, 7, 8, 9, 10	1, 4, 5, 6, 7, 10
Subjecte 29	Si, dono el meu consentiment.	4	2	5	2	3	1, 4	1, 4, 5	1	1	2, 3, 4,	1	1	1	2	2	1	7, 8, 9, 10	1, 5, 7
Subjecte 30	Si, dono el meu consentiment.	4	2	5	2	3	1, 4	1, 4, 5	1	1	2, 3, 4,	1	1	1	2	2	1	7, 8, 9, 10	1, 5, 7

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

4.2.2	4.3.1	4.3.2	4.4.1	4.4.2	4.5	5	5.1.2	5.2.2	5.3.2	5.4.2	5.5.2	5.6.2	5.7.2	5.8.2	6.1.1	6.1.2	6.2.1	6.2.2	6.5.
1, 2, 3, 4, 5,	2	3	2	2, 6	2, 3, 5	1, 4	4	6	4	4	4	3	3	6	3	1	3	5	1
1, 4, 10	1	2	5	2, 5	1, 2, 4	1, 2, 8	4	5	4	4	3	3	3	6	3	1	3	5	1, 4
1, 3, 4, 5, 7	2	3	4	2, 4	4	1, 8	5	4	4	4	2	2	2	6	3	1	3	5	1, 2
1, 4, 5	2	3	3, 4	2, 5, 6	4	2, 8	5	4	4	4	3	3	2	6	2	1	2	5	1
1, 4, 5, 7, 10	2	3	2, 4	2, 4	4	1, 5, 8	2	6	5	2	2	2	3	5	2	1	5	5	1
1, 4, 5, 7	2	3	4, 5	2, 4, 5	4, 5	1, 2, 8	6	5	2	4	4	3	2	5	3	1	3	5	1
1, 4, 5, 7, 9	1	4	2, 4, 5	2, 4, 5	1, 3, 4	1, 8	6	6	5	5	5	2	2	5	3	1	6	5	1
1, 4, 5, 10	1	3	4, 5	2, 4, 5	2, 3, 4	1, 8	6	5	5	4	4	2	2	5	3	1	6	5	1
1, 2, 4, 5, 7,	1	2	4, 5	2, 4, 5	1, 4, 5	1, 8	4	5	2	3	3	3	2	5	3	1	3	5	1, 3
4, 5, 7, 10	2	3	4, 5	2, 4, 5	2, 4	1, 8	5	4	2	4	2	4	3	6	3	1	3	5	1,
6	1	2	1	22	4, 5	1, 8	5	5	2	2	3	2	2	6	3	1	6	5	1
1, 4, 5	1	2	4, 5	2, 4, 5	4	1, 8	5	2	2	2	2	2	2	5	3	1	6	5	1, 4
3	1	2	5	2, 5	4	2	4	4	2	2	2	2	2	5	1	1	6	5	1
1, 2, 4, 5, 7,	2	3	4, 5	2, 4, 5	1, 4, 5	1, 8	5	5	4	2	2	2	2	6	3	1	3	5	1,
1, 2, 4, 5, 7,	1	3	5	2, 5	4	1	5	5	2	2	2	3	2	5	2	1	6	5	1
1, 4, 5, 7, 10	2	3	2, 5	2, 5	4	1, 2	6	6	2	2	2	2	2	5	3	1	3	5	1
8	1	2	1	2	4, 5	1, 8	5	4	2	2	2	2	3	5	2	1	3	5	1
1, 4, 5, 7	2	3	4, 5	2, 4, 5	1, 4	2, 8	6	5	5	4	4	2	2	5	3	1	6	2	1
1, 4, 5, 7	1	3	4	2, 4	4	1, 8	5	5	2	2	2	2	2	5	1	1	2	2	1,,2
1, 4, 5, 7	1	3	4	2, 4	4	1, 8	5	5	2	2	2	2	2	5	3	1	6	2	1
7, 10	1	4	4, 6	2, 4	4	8	2	5	2	2	2	2	2	5	3	1	6	2	1
2, 9	1	3	4	2, 4	4	1, 8	5	5	2	2	2	2	2	5	2	1	6	2	1
3	1	3	4	2, 4	4	1, 8	5	5	2	2	2	3	3	5	3	1	3	5	1
1, 4, 5	1	3	4	2, 4	4	1, 8	4	5	4	4	2	2	2	5	2	1	6	5	1
1, 5, 10	1	2	1	1	4	8	2	2	2	2	2	2	2	5	2	1	6	2	1
1, 5	1	3	2, 4	2, 4	2, 4	1	5	5	2	2	3	3	3	5	3	1	2	2	1
1, 4, 5, 10	3	4	3, 4	2, 3, 4	1, 4	1	6	5	2	4	2	2	2	5	3	1	2	2	1, 4
1, 4, 5, 6, 7,	3	4	2, 3, 4, 5	2, 3, 4, 5	1, 3, 4	1	6	6	6	6	2	2	3	5	3	1	1	1	1,
1, 4, 5, 7	1	3	4, 5	2, 4, 5	4	1	5	5	3	2	3	3	3	5	3	1	3	5	1
1, 4, 5, 7	1	3	4, 5	2, 4, 5	4	1	5	5	3	2	3	3	3	5	3	1	3	5	1

Les actituds dels docents cap a les TIC a partir de la pràctica reflexiva

6.6.1	6.6.2	6.7.1	6.7.2	6.8.1	6.8.	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5	7.6	7.7	8.1.1	8.1.2	8.2.1	8.2.2
4	5	4	5	2	3	1	1	4	1	2	1	1	2	1	1, 4, 7	1, 2, 4, 7
3	5	4	5	2	3	1	1	4	1	2	1	1	2	1	1, 2, 6	1, 2, 4, 6,
3	5	3	5	2	3	1	1	4	1	2	1	2	2	1	1, 2, 4, 6	1, 2, 3, 4,
3	5	3	5	2	3	1	1	3	1	2	1	2	2	1	1, 2, 4	1, 2, 3, 4,
4	5	4	5	3	3	1	1	4	1	2	2	1	2	1	1, 2, 6,7	1, 2, 4, 6,
3	5	3	5	2	3	1	1	4	1	2	1	2	2	1	1, 2, 4	1, 2, 3, 4,
2	5	3	5	2	3	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1, 3, 7	1, 2, 3, 4,
3	5	3	5	2	3	1	1	4	1	1	1	1	2	1	1, 2, 3,	1, 2, 3, 4,
3	5	3	5	2	3	1	1	4	1	2	1	1	2	1	1, 2	1, 2, 3, 6,
3	5	3	5	2	3	1	1	4	1	3	1	1	2	1	1, 4	1, 2, 4, 7
2	5	4	5	2	3	2	1	4	1	3	1	2	1	1	1, 4, 5, 7	1, 2, 4, 7
3	5	3	5	2	3	2	1	3	1	3	1	1	2	1	1, 4, 7	1, 2, 4, 7
4	5	4	5	2	3	1	1	4	1	3	1	2	2	2	1, 2, 3,	1, 2, 3, 4,
3	5	3	5	2	3	1	1	4	1	2	1	1	1	1	1, 2, 4	1, 2, 3, 4,
3	5	3	5	2	3	2	2	3	1	2	1	2	2	1	1, 3	1, 2, 3, 4,
3	5	3	5	2	3	1	1	4	1	2	1	1	2	1	1, 2, 7	1, 2, 4, 7
3	5	3	5	2	3	2	1	4	1	3	1	2	2	1	1, 4, 5	1, 2, 4, 5
3	5	4	5	2	3	2	1	4	1	2	1	2	2	1	1, 2	1, 2, 4, 7
2	2	2	2	3	3	2	1	4	1	2	1	1	1	1	1, 2, 7	1, 2, 4, 7
3	5	4	5	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1, 2	1, 2, 7
3	5	4	5	2	3	2	1	4	1	2	1	1	2	1	1, 2	1, 2, 4, 7
3	5	4	5	2	2	2	2	3	1	2	1	2	2	1	1	1, 2, 4
3	5	3	5	2	3	1	1	4	1	2	1	1	2	1	1, 4, 7	1, 2, 4, 7
3	5	3	5	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1, 2, 7	1, 4, 7
3	5	4	5	2	3	1	2	3	1	3	2	2	2	2	1, 2	1, 2
2	5	3	5	2	3	1	1	4	1	1	1	1	2	1	1, 2	1, 2, 4, 7
3	2	3	5	2	3	2	1	4	1	2	1	2	2	1	1, 2	1, 2, 4, 7
1	1	2	1	3	3	2	1	4	1	1	1	1	1	1	1, 2, 3,	1, 2, 3, 4,
3	5	3	3	2	3	2	1	3	1	2	1	2	1	1	1, 2	1, 2, 3, 4
3	5	3	3	2	3	2	1	3	1	2	1	2	1	1	1, 2	1, 2, 3, 4